

Ma

'derdê marê derman'

06

2015

Perloda Kulturi • Serre: 3 - Amor: 6

5 tl

- Ciran Bar Keno Mikail Aslan 1
Gağand Cemal Taş 3
Xêr Amo Saheyder Veroz 7
Cianika Ma Hüseyin Bulut 8
Kewrayê Mino Delal Doğan Munzuroğlu 9
Şuwane Daimi Doğan 11
Dewera Vecîyayîş Turabi Kişin 14
Rêça waxti de, vengê kılamu de... Yeter Öztan de mobet Gulê Mayera 16
Sevketo Qılaçiyö-Çerçi Ali Haydar Umut 19
Kam Zano Akın Yanardağ 20
Antaqya de wendene Eren Kılıç 23
Yemose ve Xıdırî ra Hüseyin Çağlayan 25
Bavayê Mi Hesê Qajê 28
Ma, Kederinîye Re Sebeb Lazim O? Akman Gedik 29
Bestseller; Ya ki Bwane, Her Memane Hasan Gündoğdu 31
Yakê Orhan Göktaş 32
Thüye: Waxti de rae şiyaene...Asmên Ercan Gür 33
Xarpêt de Gağan (Gağon, Kal) İrfan Akdağ 36
Ziyar û Dîyarên ke Coxrafiya Gimgim û Dewanê Gimgim Der ê Wusênê Gestemerde 38
Kılame İdris Yenok Solmaz 41
Asmênê Domantîya Mî Mutlu Can 43
To Kotîya? Turabi Kişin 46
Ğua Hini Biriye... Gökhan Aşkın & Erol Aşkın 47

- Wayirê Perlude
Mikail Aslan & Devrim Tekinoğlu
Sermiyanê Perlude
Doğan Munzuroğlu
Sermiyanê Karê Nuştene
Devrim Tekinoğlu
Radakte
Mesut Keskin, Mirzali Zazaoğlu, Sinan Usar
Fotografi
Devrim Tekinoğlu
Grafik
İlknur Kavlak
Amadekarê Perlude
Gule Mayera, Gül Hür, Sinan Usar
Hayat Yapım Basın Yayın Matbaacılık
Organizasyon San., Tic. Ltd. Şti.,
Katip Mustafa Çelebi Mah. Büyükparmakkapı Sok.
No.:22 D.:10 Beyoğlu/İstanbul
Tel.: 0212 243 13 63
e-mail: perloda.ma@gmail.com
Yön Basım Yayın Dizim Matbaacılık
San Tic. Ltd. Şti. Davutpaşa Cad.,
Güven San. Sit. B Blok No: 366
Topkapı/İstanbul Tel.: 0212 544 66 34
Sponsor
Hıdır Doğan/Berlin

Ciran Bar Keno

Mikail Aslan

Hayig binê jü dewe ra vêreno ra sono. Dewe ra vengê şüwaru êno, haylemeo, şin u şiwano. Kuno zerrê dewe, sarê dewe dormê jü qamyone de amo pêser şüwaro vano, berbeno. Sêr keno ke werte de merde çino. Beno nejdi jüyê ra pers keno, vano: "Bıra no çı şin u şiwano, çı haylemeo, kam merdo, kuyo merde koti dero?". Mordem vano: "Werte de merde çino bıra, bar esto, ciran bar keno..."

...

Waxtê payiji bi, maa mı şî bi Ağveşiye. Uca da waa mı zeweciyae biye. Roc hona newi nişti bi zerg, maa mı heni elemet'a kute zerre. Waa mı cı ra pers kerd "To va ez ewro kê kêna xo de manen, ça cêra ra?" Maa mı vat "Nêzon kêna mı, esker hao êno, zerrê mı terseno"

Mı pençere ro sêr kerd ke esker amo resto hêniya ma. Qocê barê esker, vırniye de ki ses-hawt teni sivili eştî bi. Bırayê mı maqatî sero merrêdiyae bi. Maa mı reste bırayê mı "lawo urce esker ama!" vatene de mitê sivili kuti zerre, dıma ki esker. Bırayê mı ama salone, hona ğayiz bi, "meraba" vatene de sivilu ra jüyê bırayê mı çarna dês. Maa mı ki düstê bırayê mı de xo sana dês. Bırayê mı rüyê xo çarna maa mı u fekê xo de mılmuliya:

"Dayê, Bezat Fırık vêsnaı, maye oncia ki est xo ver"

Maa mı nia da ke fekê bırayê mı de xete (kağide) esta, fekê xo de haylemeo cüno. Sivilu hetê ra dênê pıro, hetê ra ki zor kerdêne ke fek ra a xete

vecê. Xêlê waxt jübini ard berd, peyniye de fekê bırayê mı ra xete vete. Hama nustey serê xete de êndi nêwanıyêne. Sivilu ra jüyê çar çimon'a xete kontrol kerde, serê xo dard we, vat "Fevzi Çakmak mahallesi..." Bırayê mı girot, berd oda pêene.

Eskeri ver de jü gênc est bi, waa mı o gênc nas kerd. Zamanê o ki miyanê gêncu de bi, zaf amo kâyê ma şıyo. Waa mı ke bı diqat yi genci ro sêr kerd, polisu ra jüyê xafilde waa mı girote este oda bine, kêber sero ca da. Jü eskeri vengê xo dard we, vat "qe vengê xo mevece, meqirre". Ay ra tepiya, ma mulxité kâyî ki şime oda pêene, lewê waa xo. Oda bine ra vengê bırayê mı amêne, polisu giroti bi iskence. Oxirêna (öxro) ke o gêncu ke kuto verê eskeri amo, biyo itirafçı u bırayê mı sero ifade do.

Eskero de derg, hermu sero pırpırrın, belliyo ke rutbeli bi. Jü zompo de gırs giroto xo dest, jupay êno olağê de xo verremıno ra ke, bêro maa mı ro do. Hetê ra ki "Hadi anarşisler gelsin seni kurtarsın, niye öyle oturdun ya, anasını avradını s..." Vengê bırayê mı her ke şî, zêdiya; çımê mı salone de bi, tayê eskeru kemerê qıckeki top kerdêne, berdêne zerre. Kemerî hentê hakê kergu gırs bi. Heta ewro

mı hona pers nêkerdo, yi kemerun'a se kerdêne...

Rutbeli oncia ama olağê de, zê vergê fekgonını birra, vat: *"Getirin kız kardeşini de burda işkenceye alın hele bakın konuşuyor mu, konuşmuyor mu o.. çocuğu!"* Terso henên kut zerrê ma ke, mı vat tamam waa mı ki gênê iskence. Mı zerrê xo ra veng a Xızırı da: *"Ya Xızırê saata tenge, koti dera, birrese!"*

Kınarê locina ma de koliyo de tern est bi, mı sêr kerd ke maa mı koli ro sêr kena. Ez maa xo rınd nas kone, a binê ni kifiru de nêmanena. Koli tam kaleka maa mı de bi. Xafilde uste ra xo ser, eskeri rê vat *"bota sêrê!"*. Xo est koli, eskeru tersu ver maa mı verdê ra. Owo kı maa mı ra kifiri kerdêne, pê xo çarna ya ke, salon ra veciyo sêro teber. Maa mı pey ra reste cı, koliyo tern dard we, ortê qafike de da pıro, rutbeli *"way anam..."* vat, rıcıya sêmüga ma ser. Sere ra zê çirtike goni amê teber, pışkiye dêsunê ma ra, pışkiye sêmüga ma ra.

Maa mı ke hêfê xo girot, eskeru maa mı girote pê, peyser arde lewê ma. Seke amê oda ma, jü eskeri dizdêni maa mı rê vat: *"Ana, Ana sen nasıl bir insansın, yüzbaşıya nasıl vurdun, helal olsun sana ama kendini hazırla seni hapse atacaklar"*. Waxto ke Yüzbaşı heni bı goni'ya sêmüga ma ra dard we, berd teber, eskeru destê xo day jübini ro, çepik cınıt. Oxırêna ke çıqa esker ke esto, pêro Yüzbaşı dest de zerge-zerg de biyo. Qe kes hewretê cı nêbi, bı xo paçikê xo girot, sana dırbeta xo.

Sıro ke bırayê mı berd teber, mı qulika kêberî ro sêr kerd. Dı teni sivili kuti bi binê çengonê bırayê mı, lıngê xo tıvana şikiyae biy, herd ra kas biyêne. Verê kêberê ma de jü kemera de gırse esta, bırayê mı a kemere sero goni vırte ra, gonia şıaye.

Komutano pil ama oda ma, esker kerd teber. Tıfangê xo girot çarna maa mı, fekê tıfangi tam ard sanıt sênê maa mı. Maa mı, dı destonê xo'ya namlu de girot pê, vat: *"Mı ra nı, çiko derdê sım a çiko!"* Komutani vat *"Anarşistler her gün senin*

evindeler". Maa mı Tirki nêzanêne, jü eskeri çarnêne. Maa mı komutani rê vat: *"Tı bê ita de new-des roci bımane, hela non dana cı ya ki nêdana cı... Ez inkar nêkone, her roce ênê kêyê mı, non ki don cı, awke ki"*. Komutani tıfangê xo peyser da, çakêtê xo ont vat: *"Dünyayı dolaştım, böyle arsız bir kadın daha görmedim, görmedim"*

Komutani maa mı girote pê, cı rê vat *"To ki bon"*. Seke maa mı berde teber, eskero ke esto çino pêroyno destê xo day jübini ro. Vengê çepıku verê koyê ma de gulbang da. Komutan birra: *"Kesin!"*. Xo oncia çarna maa mı: *"Seni götüreceğim, bir askere vurmanın ne olduğunu göreceksin, neden bunu yaptın, hadi ölseydi ne yapacaktın, oğlunu mu kurtaracaktın?"*. Maa mı vat *"Mı seba lacê xo nêkerd, mı lacê xo seba ni rocu kerdo pil, eskerê to çend rey ama olağê mı, xo cerebna mı, xo cerebna kênekone mı, mı seba namusê xo da pıro"*. Komutan tenê vınet, narrê (na rey) bajiyê waa mı dê girot pê, vat: *"Bu kızımı da alıp götüreceğim"*. Maa mı vat: *"Berê, paka mı êndi keşi ra çına, gonia insani çımê insani de nêasena"*

Komutani waa mı heta hêni xo de berde, maa mı ki gran gıran dıma şıye. Nêzon êndi komutano mabênê xo de çık qeşi kerd, komutani waa mı peyser arde, destê waa mı kerd lepa maa mı, vat *"Al kızını al, yaramaz kadın!"*

...

A pesewe zaf derge biye, heta sodır hewn nêkut çımonê ma. Ma pêro binê orğanê xo de berbayme. Mın u waa xo'a sodır ra şime verê a kemera hiraye de vınetime. Gonia şıaye hona nêbi bi husk. Waa mı vat *"Nêzon bırayê mı hona weso?"* Ma pıroşıyayme jübini ro berbayme. İ rocu boyne vara, gê siliye, gê vore. A goni kemer ra nêşıye, heni uca ra mende.

Ez 10 serri de biyu, saltanato ke ma dewa xo de ramitêne, a serre rıcıya. Raa gëribistani ma rê biyê tecel...

GAĞAND

Cemal Taş

Gağand; Kırmanciye de serê serro. Hem serê serro, hem ki des u di asma ra namê jü asmo. Na asme de hem qırbana kenê sonê jiyare, hem ki miyaza pocenê sonê hêwse. Payız ke veciya, asma zımüstania verêne asma gagandia. Na asme de hirê phasemi verenê ra, phasemê çarine san de serrê serro. Sêseme dest kenê cı, hirê roci rozşena gandia. Roca yene serre bena teber. Hasabê Kırmanca ,hasabê hukmati ra 13 roci peyisero.

Asma Gağandi de hirê roci gağando. Ni hirê roca de taê çi tometa. Gağand de na kar u is nêbeno. Kami ke ni kari kêrdi benê wayrê guna.

- Heziki nêne sıkıtene. (Heni inamkenê ke “ningê mali şikine.”)
- Awıke nêsanina wertê çeyi ro. (Heni inamkenê ke “sıt verdinodê.”)
- Bıçıke nêpocina. (Heni inamkenê ke “ a çe de somi¹ yêne nınganê mali ro.”)
- Dêrjin nêgurenina. (Heni inamkenê ke “Kermi konê mali”)
- Mêrde be cinika xo têlewe de rakotene nêbena. (Heni inamkenê ke “guna wa”)
- Puçiki nêne vırastene (Heni inamkenê ke “mal beno nêwes”)

Taê vanê “Gağand torê Hermeniano, yına ra mendo”. Roca sêsemey sıfte beno, roca phasemey qedino. Hama hona ke gağand sıfte nêbiyo, her çê robarê xo keno, çê xo keno pak, tıdarekê xo vêneno.

ROCA SÊSEMEY

Khabania çeyi sodıra urzena ra, dania nana ser.

1 Hendê khakila de gozê pusige yena mali ro. Na pusige ke amê mali ro, bena girse, izira/rêim izino cı, bado derbena kermi konê mali.

Domani pêleka derzenê, kincanê xoê nêwia cênê pıra, çe be çê feteline, gağandê xo wazene, vane:

“Gağandê ma bıde ma!”

Wayıra çeyi bena sa vana:

“Sıma xêr amê!

bımbarek bo,

xêr u weşıye

zaf gağanda bıvênê.”

Wayıra çeyi sona bonê çeyi ra çi ana kena pêlekanê domana. Domani benê sa, çê be çê fetelinê.

ROCA ÇARSEMEY

Dania benê phısqnenê gomê mali ra, taine kenê la ra, benê erzenê çêrangê gomey, düwa kenê vanê:

“Ya xızır!

weşıye u iman bıde,

hire u bereket bıde,

rısqê ma nia bızedene,

ninga rısqê ma kemere meverde!”

Danianê bina kenê solesen², soleseni anê danga³, sole sanê danianê wertê soleseni ro, mali axure ra verdanê ser. Sole be dania na gağandê malio.

ROCA PHASAMEY

Nêjdiye pesewe sonê yine ra awa tejiye oncenê,

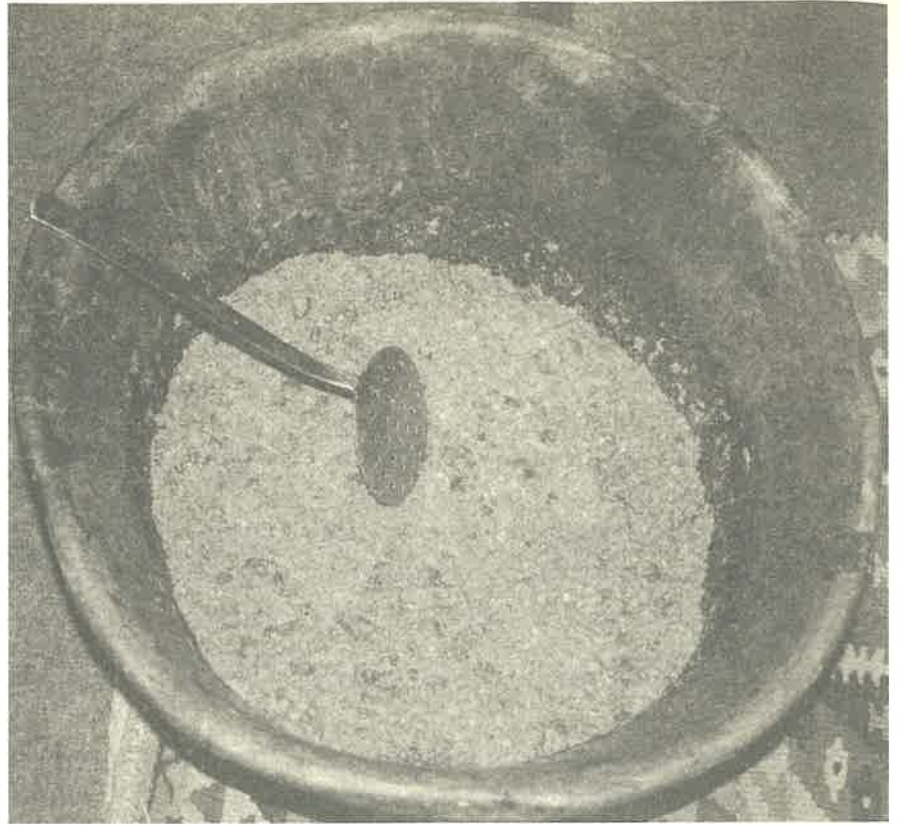
2 Dar ra virajino, hirê-çar metroy dergo, qalındina xo hendê çirtıka de boni bena. Wertê dari zê qıdixi dinoya, têt mal soledino .

3 Zımıstan verê bona de caê de rastê mınasıbi de hendê caê cüni vore doweşına, têt mal soledane, çê mali dino cı.

anê kenê hazır ke, sewe nême de mulxîtê çeyi awa zızmımi xoro kêro. San de bıçka gağandi pocina.

Verasan ra kolia kenê locine, locine de adır kenêwe ke çirka binê locine rınd sure bo. Taê çeyi bıçka gağandi ra ber çiyê bini pocenê.

Bıçka gağandi: *Tü-dendıka, ya ki tü-sıkıca/eskıza kenê têwerte, tenê dime erzenê werte, zerrê qıdıxi de rınd künê, kenê zê miri. Mir kenê hazır, anê serê xonçike de kenêya, zerrê bıçike (tü u dendıka) miri sero ağme kenê. Hirê tena darıka virazenê, kenê werte. Dara; hezıka ra tasanê, hendo ke wertê loqmê bıçike de sono fekê isani hende kenê qıçkek, kenê wertê bıçike. Nisanê her dari baxseo, daro jü çeletino, daro jü derg u giloro, daro bin kertkino. Nisanê ni dara ebe esq u çêfa mulxîtê çeyi piya keno cı. Zerrê çeyi de çend teni ke estê, aqıl kenê têsere, nisana sero ênêwere, her jü dari wertê miri de caê de kenê wertê bıçike. Miro ke xonça sero guçê jü ra pêcênê, qatkenê, zê cıgara pisenê têra. Miro ke bi zê loğe tikaniye ser xonça sero nanê ro, cor de dest nanê ser, phon kenê kenê bıçike, erzenê locine. Saci nanê bıçike ser, tırrami kenê serê saci. Bıçike ke pociye vecenê, xonça sero kenê lete, qıdê her keşi danê cı. Na phiçike ra loqme benê danê hawut çêa. Kami ke na bıçika qate werde, ebe merexa hadar vındeno, ala têy darık vecino, ya nêvecino. Darık gegane mulğutê çeyi de, gegane loqmo ke do be çêa, yina de vecino. Gegane jü kêşi de dı darık ki vecine. Dar ke kami de veciya, yi benê sa, taê hêbetê sabıayışı ra zırrçenê. Vanê 'dar nao mude veciya'. Eke darê dewletino erzenê hêga, eke darê maliyo benê erzenê kozê bızêka. Darê baqılın u bomine ki caê de paki de kenê herd.*

piyangeo bêpere

1-Darıkê dewletine. Bıçike werdene de fekê kami de, yaki loqmê kami de ke veciya, a serre feqirinu dewletina yi çeyi tayle u bextê yi kêşi dera. Bıza ke bızek da, bıza ra çıqa bızekê maykeki bi, zede biyaina mali, rısqê hêgay semê yi kêşi dero. Ninga xo rında-rınd niya beli beno.

2-Darıkê Xêğine/bomine. Kami de ke veciya xêğe yi çeyi o keso. Darıkê bomine kami de ke veciya yi keşi de laqkenê, hedira xo anê, wayırê darıki ki qarino.

3-Darıkê Baqiline. Darê baqiline kami de ke veciya, baqılê yi çeyi a sere o keso. Wayırê dari çef ra hüno, hüwayıs ra fekê xo nêno pêser, zaf beno sa.

Pesêwe sêwe nême de, awa zızmımi nanê ser, kenê xoro. Cani hem can ra xo kenê pak, hem ki ro ra xo kenê pak. Hem kinc-kholê xo, hem bonê xo, hem hurendia xo rınd kenê pak. Awa zızmıme ke kerde domana ro maê cırê duwa

kena, vana;

“Bimbarek bo!

Heq;

Îzan u marifet todo,

rîsqê xêri todo,

na awa zîmzîmi

çî dec u ducê to esto bero,

na awe

her serê serre dê torê neşîb bo,

omrê to derg bo!”

ROCA YENEY

Serra newiya de roca sîfteya. Na roce de çeneka azebe rê vanê:

“Roca newiya, so miradê xo bîwaze!”

azeba çeyi: Sodîr lêle ra tedine ra raver urzena ra, hebê xavi be birosê awe cêna sona yine. Hebo ke xode berdo, erzena çîmê yiney duwa kena, vana:

“Hebo, hebo!

To; se ke nia sona,

bena khewe, miradê xo cêna,

ez ki niya miradê xo bîceri!”

Çêneke ke duwa xo kerde, birosê xo awe ra kena pîrr, cêna sona. Raê sero bonê kami ke esto, tenê awe locina yina ro verdana dî. Awe ke este locine, gereko kes aê mevêno ke na awe kami esta, kes ke bivêno dilegê xo qebul nêbeno. Awe ke locine ro şîye khabaniya çeyi heşînê xo, urzenêra.

khabania çeyi: Sodîr lêle ra urzena ra, xo pisenetêra, ebe saġvêl locine sana ro, kena pak. Dûê locine be wela locine kena pak, bena dormê çîğîra ro rîsnena dî, hêni kena ke mal çîpayno, çîmîkê xo khul mebê, nîngê xo mêşîkiye.

mêrikê çeyi: Sono axure rûnode, sepetê zîbîli, zîbîl ra keno pîrr, beno keno hêga. No sepetê zîbîli gaġandê hegayo.

xortê çeyi. Torzen cêno sono verremîno lêanê yimîşi. Ebe pêniya torzeni dano dara yimîşi ro, qîrreno vano:

“Darê, darê!

cêna bîce,

nêcena ez to bîrrnena.”

Çê ra vengdanê xorti cîrê vanê:

“La lao!

Mebîrne, mebirne,

a dare baqîla,

emser cêna,

zaf yimîs dana!”

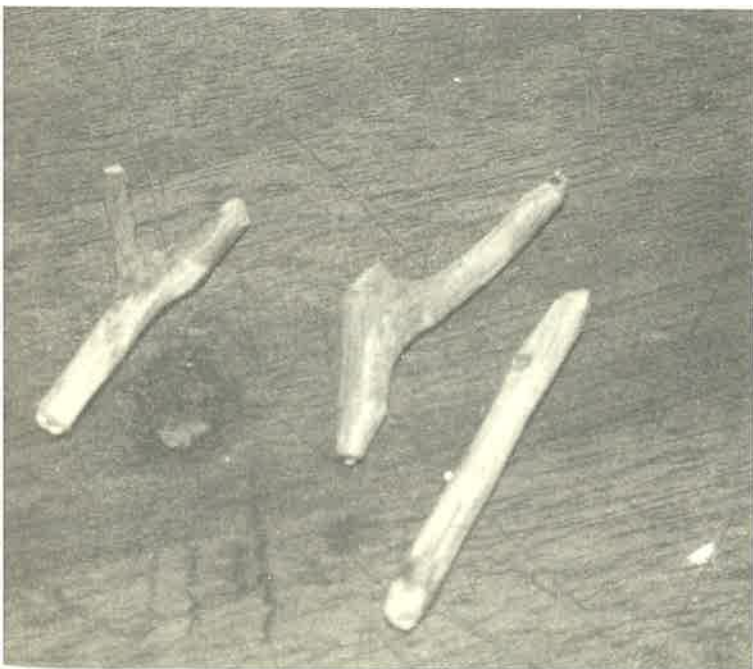
Xort oncia verremîno cî vano:

“Vîndê re bîbîrni na nêcena!”

Çê ra veng dane vane:

“Bê, bê!

A emser hêni cêna ke

lizgê xo binê yımısa de şikine!”

Xortê çeyi ebe a hala lêanê yimişi tedine ra fetelino.

khalek/khalê gağandi/khalkek vırastene

Gağand de domanê dewe ênê peser, çe be çe feteline, gağandê xo danêarê. Taê; ênê pêser, piya çi top kenê, benê jü çe de danêare, çiyi ke doare, piya pocenê, piya wenê. Na fetelnais de jü beno Alık, jü beno Fatıke. Alık Khalê Gağandio. Domanê bini dormê Alık u Fatıke de gurrefendia çe be çe feteline çi top kenê.

Raver taê domani dijdina ênê pêser. Serba layıki (Alık) kınčanê khortkına, kınčanê çırr biyaiya, kınčanê phersbanına/polkerdaiya, phırç ra hêrdisa derge, kulike, arda ya ki wele, qayis, sıvıke/mole, paldım, serba zımela müye cênê. Jü ki serba çêneke (Fatıke) (Ama yi kınca ki oncia jü layık cênopıra) Fıstano de derg, sala miyani, kofikê serê serey, puşıye, khundirêy, rêş u rêştıke, derjên u dêştêk kenê hazır. Eke bi san; jü layıki ebe kınčanê khortkına pisenêtêra, hêrdise bestnenê ri ra, zımela u buria themeznênê/zeleqnenê dev-ri ra, têniye kenê dormê çıma ra rındek şüax kenê. Hêrdise be zımela arda ra, ya ki wele ra kenê sıpe. Laceki kenê thonê kokımê de hêrdissıpêy. Kınca sero qat be qat danê pıra ke, gırs u qolind biaso. Khalkêk; cara qesêy nêkeno, vengê xo vurneno; ebe vengê xuyê jili berza berz qırreno, zırçeno.

Layıko kê biyo veyvıke, namê naê ki Fatıka; no kınčanê cinia têdine cênopıra. Êy zê cinike/hermete pisenê têra. Na veyvıke Alıki ra hem zaf cênca, hem ki u zaf rındeka. Lesa Fatıke Alıki ra derga. Jü themur cineno Alıki be Fatıka urzenê ra kaykenê. Rota de gırse Alık cêno xo dest, parcuno de sıpe u derg phêştia Alıki ra dardekerdaiyo,

Fatıke dıme ra, domanê bini dorme de çe be çe feteline. Waiyrê çeyi ron, toraq, goza, qaxa, terrne, arda, dano cı. Khalkêk se ke çêber de kot zerre, qırreno, zırçeno, vengê xo keno berz; vano “qıiii!”. Kamo ke çê dero, têde urzenê ra. Pıl u qıc têde ebe merax Alık be Fatıke ro sêyrkenê. Khalkêk ver kay keno, veyvıka xo ki êy dıma xo tadana. Hama a ki ebe rındekênıa xo, xorta qurde kena, çım sıknena cı, hama qê vengê xo nêvezena. Gegane xorti dest ke erzenê cı, ya ki wazenê bıremnê; khalkêk hadar vındeno, qarino rota ke dest de nata-bota sano ra, domani dorme de vozdanê. Hêni qırreno ke vengê yira mılet pêsyer remeno, gegane palasqa, ya ki ebe sıvıka deşti dano domana ro. Xo ke nata-bota çarneno, kam ke nêjdi dêro, ebe qayısa dano pıro. Yanê veng fino qayısı, keno rep u terpiye, xof dano dormê xo. Domana tersneno. Gegane Fatıke bena vindi, domani remnenê. Gegane Fatıke bexo xo pê mıletı de darena we. A taw Alık beno adıro sur, hêrs beno, qarino. Hên hêrs beno ke, hêrsê xora balmış beno, gıneno herd ro, se ke Fatıke amê sona sero bena çewt, mij verdana lew u pırnıka, Alık êno xo. Veyvıke ke amê ser, fekê xode de düwa mılmılınena, bervena-zukena, hata ke Alık ame xo. Awe dana Alıki, yi veznena xoser. Vırandi besnenê jübin ra lêw nanê jübin ra, rêyna jübin de piya benê sa, kay-kelebut kenê. Zerê kay de Fatıke gegane ebe dêrjin be dêştêkia kınčanê Alıki pherspan kena. Çêkerine kena, puçık vırazena, gegane ki rêştıke rêseno.

Peyniye de, eke çê be çê feteliyay; çıqa çi ke doare; dewe de sonê çê feqırê dewe de pocenê wenê. Çıyo ke ver ra mend danê yi feqırı.

Xêr Amo

Saheyder Veroz

Raa Haqi, raa Xızıria.

Xızır wayıro, qılawuzo, yê sata tengö. Asparê ostorê qırıyo. Bımbareko, comerdo, piyê bêkesuno. Khalo sıpêo, canseniko, heliyê Jêlo, meymanö. Yê gavan u gedigê çetinuno. U dest keno vera, xelesneno, hawuro, wayiriye keno. Sata tenge de reseno. Sıpêlao. Hazır u nazıro. Kam ke zerreo pak ra veng dano, a daqa uzaro.

Şüwariyê (asparê) ostorê qırıyo, desinde reseno, cı rê wayiriye keno. Daima thonê feqiri dero. İsoni fino imtaan. Kam ke qelvê xo pako, rama xo dey ra kemi nêkeno.

İtiqatê Raa Haqi de, Dêsim de Xızır nia tarif beno. Caê dey zof berzo, bımbareko. U hem her ca dero, hem ki mekanê xo estê. Hardê Kırmanciye de mekanê dey zofiyê. Her ca derê. Tolivê Raa Haqi ver tepiyera mekanunê dey thol nêverdanê. Her waxt ebe çilewu, ebe niyaz u qırvanu sonê mekanunê ey cı rê rica u minete kenê.

Dêsim de asma Çeliye (ocak) asma Xızırı ya. Rozê Xızırı (Xêlas) ki na asme de cêrino. Asma virêna. Serra newiye ebe na asme dest kena cı. Sultan padisawo newe na asme de niseno ru. Dewu de kokımunê ma her çiyê xo ebe hasavê Kırmanciye, ebe hasavo khan beli kerdêne. Hasavê khan ebe takvimê Rumi amêne mordene. Mavênê takvimê miladi u rumi de 13 roji ferq esto. Takvimê rumi 13 roji kuno herey. Takvimê miladi de asma Çeliye roza 13ine, hasavo khan de roza 1ına. Naye ra gore ki hasavê Kırmanciye de sarê serre yeno asma Çeliye roza 13ine. Yanê hasavê ma

de serra newiye 13 Çeliye de sıfte kena. Na het ra nia dame ke serra newiye ebe asma Xızırı, ebe Rozê Xızırı yena.

Rozê Xızırı hirê (3) rojiyo. Asma Xızırı de tédıma aşıru ra fetelino, çor (4) heşti devam keno. Ravêri Dêsim de ca ve ca, aşire ve aşire tarixê na roji vuriyêne. Çıke heni inam biyêne ke na asma bımbareke de Xızır ca ve ca fetelino, beno meyman. Na guman ra aşıru sırê xo ra gore roze guretêne. Hetö bin ra ki ebe na tore ra piru, dewresu çor hefteyi tolıvu ra, dewu ra rehet feteliyêne.

Kılmek ra, Dêsim de Rozê Xızırı takvimê miladi ra asma Çeliye 13ine ra dıma roza şêsemiye dest keno cı, hire roji roze cêrino (şêseme, çarseme, phoseme). Hama tarixê na roji her serre vurino. Çıke roze gunê roza şêsemiye dest cı kero. U ri ra ki ma nêşikime ke her serre ju tarix virende ra beli bıkerime. Naye ra gore ki her serre roza şêsemiye ke amê kamci tarix, roze u tarix de basle keno.

Rozê Xızırı de şêseme, çarseme, phoseme ke roze cêriya, roza hirêyine sonde roze qedino. A sewe (sewa yeniye) cem girê dino. Namê i cemi, Cemê Xızırı yo. Roza yeniye kam ke virende ra nêt kerdo,

qırvanê xo birno ra, u qırvanê xo keno, iyê bin ki niyaz u loqme bare kenê.

Keso ke roze cêno sonde sewelete ra dima endi thawaye nêweno, nêsimeno, hata roza bine sonde tari. Rozê Îmamu de ya ki zobina rozu de tij ke kowu ra onciye, fitara xo kenê ya. Rozê Xızırı de nia nêbeno. Tenêna herey roze beno ya. Çıke heni iman beno ke bimbarek kowu ra, gavan u gedıgu ra kam tenge dero cı rê yardım keno, têlasê ine dero. Cokaro kuno herey. U ri ra, tij ke rınd onciye, eke rınd bi tari, hona fitara xo kenê ya. Rozê Xızırı de eke fitara xo kerde ya, endi her werd serbesto. Jê Rozê Îmamu taê çi (gost, şir, hak) tomete (yasax) niyo.

Kırmanciye de jê Gağani, Xêlas ki (Rozê Xızırı) teyna rituelê itiqati niyo, heto bin ra ki rozşên u şênatiya. Domanênia ma de dewu de Gağan u Xêlas têdima dı rozşêni vi. Çımê ma raa ine ra perrêne.

Rozê Xızırı de, leteo jêde ki roza peyêne, roza phosemiye, her kes çê xo, verê çêverunê xo, dormê xo, her ca rınd keno pak. Kincunê paku cêno pıra. Her heti ra xo keno hazır ke belkia Xızır linga xo fino ra çê ine, yeno cı rê beno meyman.

Roze ke qediya, sonde (sewa yeniye) arduê qawute kenê jü tose, verdê çılı fine ra cı, düawu kenê, hên sonê hewna. Roza bine sodır ra nia danê, xora ke ardu sero rêça deşti, ya ki zovina nisanê esto, imu kenê ke u sonde Xızır amo uca ra vêrdo, linga xo kota ra çê ine. Xora ke nia bi isonê i çêyi zof benê sa, düawu kenê, ebe şênatiye qawuta xo pozenê.

Heto bin ra cêncê ozevi roza peyêne rozê xo ke kerd ya uwe nêsimenê, hên têsan sonê hewna. İtiqat ra gore hewnê xo de destê kami ra ke uwe simite, ey/aye de zewejinê. Ya ki kamci ca de, çi het ra uwe simite inam kenê ke u het ra zewejinê.

Virende ra nat Rozê Xızırı de isonê ma fek ra ni düay kemi nêbenê; "Ya Xızıro Khal, ya Xızırê sata tenge, sata mawa tenge de birese, cırm u alemi bixelesnê, kosê jü de ki ma u azê ma. Vengê ma pêheşiyê, az u uzê ma tenge de meverde" Halla Halla...

CIANIKA MA

Çengê boni de hini berbena
Bêveng şüare mornena
Nêzon ke derdê xo çiko
Qesey ki nêkena, derdonê xo ser
Cianika ma xırta, deconê xo ra rindine kena vıla

Deco xori kerdo pheştia xo
Zê phepugê verasani de
Dana zonyê xo ro, jibena
Verba zımıstani de tania adırta
Vılıka koona, boa úsaria
Tıng u tari de roştia ticia

Qedita kılama xo, hurdi hurdi
Bar kerdo endi, çê xo
Pê xo de iştiryê bêwayiri
Vengê zav – zêçi rê kesreta
Dormê welatê xo de aspara sıpiya
Cianika ma zırçayışê haştı'ya çerexina...

Hüseyin Bulut

KEWRAYÊ MINO DELAL

Doğan Munzuroğlu

Kewrayê mino delal, tu xêr ama, paynow çımanê mı hêni ama. Tu biya Xızıro Khal, carê mı de rêşta.

Kewrayê mino delal, ğeribiyêdı bimê kher û lal. Kesê de ma çino tey dı nuğdu qeşi bıkêrimê. Ciranê ma peru yadırxiyê, sar u, Tırkiyê. Kırmanci qê çinê. Dormê xo de sêrkow, vow “jüyê de kırmanci bivini, dı nuğdu têy qêşi bıkêri, dı çeküyu qêşikiri.” Tobbi Xızırı, kes çino. Zerrê fêçi ma de janê ma bi gırs. Janê ma kerri gurêti.

Geganê xuxodê qêşi kow. Namê çi darow wê. Namê

imişi darow wê. Namê daru vow. Namê têyr û turi darow wê. Vêyn dow. Veyndı domanu dow. Domani kırmancı nêzanê, heyn zê hêri zıq benê, findeni mı ru sêr kenı.

Raştıyê pers kena her domani niyê. Her ezo ez. Ez hero, herı Mısıriyo. Mı waxtındê jan domanu nêmusna. Vat Tırki bımusırê. Ni jani ra xêr çinu. Nıka biyo posman ama perê nêkenu. Domani koti ra bızanırê? Zıq benı, mı ru sêrkenı. Çıyo kı nêmusê çutu qêşi bıkêri?

Nika biyo pepug. Vow jü bivinîrê têy Kırmnacki qêşikiri. Janê mow piyê xu qêşikiri. Domani nat dot pers kenê. Vanê “nêlow bua hêqi kes kırmnacki nêzanu? Nu piyê ma biyo lal, biyo pepug. Berê dı nuğdu ni de qesey bıkeri. Nêê. İmkan çino. Teseliya mı kutê, kes ni jani nêzanu. Na dina dê tulê tulê jani estê. Kes janê mı nêzanu. Ez çı wellê xoru kiri.

Tivanê mı rê biyo qurdısan, ez gurêtu. Zerrê mı de ju kerm esto. Heyn mıqerım mëlqi danu. Vanu qêşike. Qesey bıkê. Hewnê xo de qêşi kow. Hayiginêdı biyu lal û kher. Kes çino mı rê “Alla qutarê” vacu. Mı rê melem bıro. Tu koti ra vêciya ama. Bê to re qalê Kırmancıyê bıkeri, zımıstanê dewê zê vızêri vira mı deru.

Verdı zımıstan amêni, ra-û olaği biyênê qapu. Vorê varêni. San de camêrdê dewê diyêni arê, jübinrê sanıki qêşi kerdinê. Sanıka Qereman Qêntili est biyê, sanıka Dêvi Fırınpoji est biyê, sanıka İfriti, sanıka Saismaili est biyê. Piyê mı zaf sanıki zantınê.

Dewıcu zerrê çêy de xu santinê ustınu, tabağa tutıni vetinê, kerdinê ya, tutın piştınê. Bê janê xuya alüiyê kerdinê xetı ra, xeta cığara kerdinê hi, alüiya xu kerdinê pıra, xetı temeznêni jübin ra. Çaxmax vetinê, kerdinê çırxê çırxê. Çaxmaxi adır neguretınê. Peyniya çaxmaxi kerdinê ya, puf kerdinê, kemerê cı ra vetinê kerdinê cı, anciya çaxmis kerdinê, cığara vesnêni. Nefesu de xori gurêtinê. Düyê cığara mabênê zımbêlanu vıla biyênê, vêciyênê teber. Hata têrşiganê bani biyênê berz. Zımbelê kokımu dü ra biyênê çequer. Keşi zımbêli xu cıra nêkerdinê. Meqes nesanênê cı. Dü ke rınd ant zerrê xu, baslı qeşiyu kerdinê. Qeşiyê inu wes bi. Verdı qımetê qeşiyu est bi. Cayê inu mıqerım bi.

Soba Erzingani rınd kolıyana kerdinê pır. Kınarê soba de cılı kerdinê ra. Balişni santinê pey, baslı qeşiyu kerdinê. Temşili, sanıki, mesêli, kılami tê dımê rêcê biyênê. Zê kemeranê tızbu. Tê dımê biyênê aşıkar. Biyênê ayan.

Dewucanê ma zımıstani jübinra hez kerdinê. Amunan ke amêni dênıpêro. Ser û qafê jübini sıktınê. Piştiki jübini werdınê. Zımıstani amêni werı, vera usari dênıpêru. Malê serı, kergı serı, owka hêgay serı jübini werdınê. Kufır kafır... Qı pers mekı. Zımıstan ke amênê jübin rê biyêni rınd. Na çı hêkmetı biyê, nu senı xezeb bi, kêşi nezantınê. Zımıstani amêni çê jübini, jübin rê azetı xızmetı kerdinê, usar kı amêni jübin rê biyêni dısmen. Ser û piştici jübini werdınê.

Zımıstani ke amêni, vorê ke varêni hemu ter û tur remêni şiyêni. Jü qılanckê mandınê jüyi ke milçiki ğji mandınê. Ninay sew û sodırê ma de, puk û xedebê ma de lêwê ma de bi. Dewıcu ke axpên kerdinê ro. Serı zıbili de diyêni arê. Kerdinê qirtê qirtê. Jüyi ke kutık û pısingi dewê de mandınê. Kutiki sewê verı çêberi de cemediyene. Çutu tamis dênı, nezow. Sodır lêldı qına xu themêqiyêni cemedê verı çêbêri ra.

İ roci pêê howt koandı mandı. Tı vacê zımıstanê dêwanê ma anciya hêni gıranu? Anciya cirani dormê soba Erzingani de yenê pêser? Mobetê ciranu kuto mı viri kewrayê mı.

ŞUWANE

Arêkerdoğ: Daimi Doğan

Vatoğ: Elife Eroğlu

Mıntıqa: Pulemuriye

Jû bîyo, jû nêbîyo. Waxt, waxto verên bîyo. Tayê vanê; “jur o nêbîyo.” Tayê vanê; “nê nê bîyo.”

Serê hardê dewreşî de jû axa ve lacê xo bîyê. Rocê, lacê axayî jû hewn vênito. Hewnê xo de nîyadayo ke tîj hermê çepî ser de, asme kî hermê raştî ser de vejîya. Urzeno ra sono pîyê xo ra vano :

-“Bawo, mi na pesewe hewno henî dî ke qe pers meke! To rê qesey bikerî, hama henî zanen ke mi rê îma nêkena. Pî ve lacekî jû rocê ra raver tenê nayohure. Na semed ra pî, ne xêr bo vato ne kî gosdayo. Peyê xo çarno şîyo. Lacek na hal û hêkat ser herediyo, şîyo vejiyo ko ser. Ko de raşte jû şuwane beno. Silam dano ci, sono lewe de nîseno ro. Şuwane ci ra pers keno vano:

-“Ti îta tek û teyna çi fetelîna?” Lacek çike bîyo-nêbîyo jû be jû ci rê qesey kerdo. Dima hewnê xo de çike dîyo şuwane rê qeseykerdo. Şuwane, hata peynîya hewnî çimî kerdê girs, gosî kerdê vît, mot bîyo mendo. Hewn ke qedîyo, şuwane vato:

-“Ez na qelfa xo to dî, ti kî hewnê xo mi de.” Lacek, xo be xo vato :

-“Hew! No şuwane henî zanen ke xex o. Ma no ke nîya aqil ra kêmo qelfa ney bijêri ke tenê aqil bêro sarê ney ser. Dima vato:

-“Ma eke henî wazena bibo. Ez hewnê xo to dî, to kî qelfa xo mi de. Hama ma to ke nîya hunde baqîla, henî zanen ke çitur virazeme ey kî zanena.” Şuwane vato:

-“Ti mi rê caver de.” Şuwane, destê xo nayo hardî ser, destê lacekî kî keno destê xo ser, vano :

-“Hardo dewres, asmeno kêwe, sima sahad bê. Mi ebe riza xo qelfa xo daye na lacekî.” Dima lacek destê xo nano hardî ser, şuwane kî destê xo eşto serê destê lacekî vato:

-“Hardo dewres, asmeno kêwe, sima sahad bê. Mi hewnê xo, dayî na şuwaneyî.” Na dayîş-girotîş ser şuwane urzeno ra kulavê xo vezeno, qelfe ra pîya dano lacekî. Lacek qelfe cêno, teknenno sono. Hete ra kî vano :

-“Hew na şuwane çiqaşê xêx bîyo. Îson çitur hewn rê semed qelfe ra vêreno. Ey kî caverdîme, mi ra vano hewnê to mi guret, hew ala xêx de nîyadê! Ma to ke hewnê mi guret, hona ça her çî yeno mi vîrî.” Şuwane kewto ra raye. Tenê şîyo-nêşîyo nîyadayo ke hîre çênekî hawo gol de azna kenê. Sono serê kincûnê çêneka qize de nîseno ro. Çênekû çitur ke no vênito, amê kincê xo guretê remê, şîyê. Çêneka qize ama verê şuwane de vineta vato:

-“Kincûnê mi ser de ça nîšta ro? Desinde rawurze,

kincûnê mi bidaye.” Şuwane serê kincû ra uşto ra, kincî daye çêneke. Çêneke kincê xo kerdê pay, ama verê şuwaneyî de vineta vato:

- Qulo xam, bowa to dayo ra kincûnê mi. Ya mi cêna ya kî mi kisenâ.” Şuwane, zaf sabeno, çêneke cêno, sono jû dewe de vejîno. Sono axayê dewe ra çê wazeno, hama çêneke ci nêmisneno. Axa xizmetkarûnê xo ra vano:

-“Kilitê puneyê qezû biyarê mordemekî daye.” Şuwane kilit cêno, dima çêneke cayê tolde ra cêno, ebe çêneke sono puneyê qezû. Niyadane ke her ca xan û xirave yo. Xo rê şiwax kenê, tède nîsenê ro. Saetû ra dima axa, xizmetkarê xo rusneno vano:

-“Ala so ey se kerdo?” Xizmetkar şîyo tolde de çê seyr kerdo. Çike dîyo, şîyo jû be jû axayê xo ra vato:

-“Ey uca zaf kerdo rindek. Hama jû çêneke leye de esta ke ti vanê asmiroz a.” Axa na qesû ser xo be xo vato:

-“Ez, ey rê çîyê henî bikerî ke a çêneke mi rê bîmano.” Xizmetkar rê vato:

- “So venga ey de bêro îta.” Xizmetkar desinde veng dayo şuwaneyî. Şuwane ke amo axa binê jîmelû ra huyayo, vato:

-“Ya sona mi rê hengura teziye ana ya kî vile to dan pure.” Şuwane sas bîyo mendo, hama tersê xo ra çîye kî nêvato. Xo be xo vato:

-“ Henî zanen ke o lacê axayî gere hewnî kerdo. Eke nîya mebo no ça mi rê çîyo nîyanen bikero. Şuwane niyadayo ke yaranîya axayî çîn a, vilê xo kerdo çewt, şîyo çêyî. Çêneke rê jû be jû qesey

kerdo, vato:

-“Ez na zimistanî de ey rê hengura tezîye kotî ra bîvênî?” Çêneke tenê bêveng menda dima vato:

“Ti xo rê dec meke. To rusnen leyê wakila xo. Ci ra miradê xo biwaze, a hale kena.” Eke beno siped, haware raye beno sono leyê balduze. Ci rê her çî qesey keno. Nejdîyê çêyî de jû gol bîyo. Balduze jû zarance cêna erzena golî. Wertê ra jêde nêvêreno, niyadano ke gol ra jû çênaka ozebe, ebe dest de hengurê tezeyî vejîya yena. Hengurû dest ra cêno, xatîr wazeno hawarê raye beno. Tenê yeno qayite peyê xo keno ke hawo çêneke kî dima yena. Cêreno ver-cêreno ser, çêneke onciya kî dur nêsona. Cêno, aye kî ano cayê tolde de vindarneno, dima sono leyê axayî. Axa destê şuwane de çitur ke hengurî dîyê, mot bîyo mendo. Rôcû ra sarê dewe werdo- nêwerdo ke hengurî nêqedîyê. Şuwane ke şîyo çêyê xo, çênaka çêyî şêmige de vineta, vato:

-“ So a çêneke bîje, biya. Qe we medarde.” Na qesû ser sono çêneke ano, benê hîre tenêyî. Axa ke na hal hesneno zaf xeredîno. Xizmetkarê xo reyna rusneno, vano:

-“Ala so qayît be, ê se kenê?” Xizmetkar ke peyser cêro ra şîyo, vato:

-“Ey jû çênaka bîne arda, hama hen ke rindeka, ti vanê roştî yena ison ser.” Axa xo weno, vano:

-“Ey reyna bîya rê îta.” Şuwane ke amo ci ra vato:

-“So mi rê xiyarûnê tezeyû bîya. To ke besenê kerd bîyarê, na gêyîm vilê to dan pure. Şuwane onciya vilê xo kerdo çewt şîyo çê. Çê de jû be jû qesey kerdo. Çênaka peyêne vato:

-“Ti meterse! So peyê koyû de jû wakila mi est a. Uca kî gere ke bostano dêv bibo. Hona ke tij nêşto dîna, raurze xîyarû bijê bireme.” Aye ke se vato, şîyo henî kerdo. Xiyarî kerdê torve, amo ke bostan ra bivejîyo, nîyadano ke bostan ra jû çêneke kî dima yena. Peyser cêro ra şîyo leyê çêneke. Çêneke dotî ra vato:

-“Ya mi pîya bena ya kî dêvî mi kisenê.” Şuwane cêreno ver-cêreno ser, vano:

-“Mi xatirê binê lingûnê xo sane. Mi di teneyî arde, sarê mi rê biyê qeda. To be xizir kena mi caverde.” Se keno ke çêneke gos nêdana. Bêçare aye kî cêno, yeno. Leyê dewe de, aye kî cayê tolde de vindar-neno sono leyê axayî. Sarê dewe yenê pêser, wenê-nêwene ke xiyarî nêqedînê. Axa hêrsê xo ra xo weno, hama çîye kî besenêkeno vazo. Raye daya şuwaneyî o kî şîyo çêyê xo. Çêber de çênêkê çêyî duştê ney de vînetê, vato:

-“So a çêneke kî bîya. Qe wemedarde, çike xebera ma est a.” Sono a çêneke kî ano. Hîre çênêkû jê wayû jûbîn ra has kerdo. Jêde sera şîyo-nêşîyo ke axa reyna xizmetkarê xo rusno çê şuwaneyî. Xizmetkar ke amo vato:

-“Jû çênêka bîne arda ke qe pers meke. Henî ke rindeka dot ra sewle dana. Axa oncîya veng dano şuwaneyî vano:

-“Çadira henî bivêne ke na dewa bijêro zerê xo, leteyî kî tevera bimano. Henî zanen ke na gêyîm vilê to dan pure.” Şuwane oncîya sono çê, her çî qeseykeno. Çênêka newîye vana:

-“Pêyê koyûnê zimeyî de jû wakila mi est a. So aye ra vaze ke serpeno bakê qizî mi rê birusno.” Şuwane, son-siped sono, peynîye de çêyê balduzê

de vejîno. Balduze, waye ke çî waştto do ci peyser cêro ra amo. Şuwane, serpeno bakê qizî beno dano axayî. Axa serpenê bakê qizî onceno dewe ser, dewe cêno leteyî kî tevera maneno. Axa na gêyîm êndî beno har. Hêrsê xo ra vano:

“Na qeydê ey êndî beso. Ey gereke bikişîne ke çênêkê ke ey der ê ênû bijêrî.” Na gêyîm xizmetkar ke rusno çênêkû rê bîyo ayan. Çênêka peyêne vato:

-“Axayê xo ra vaze ez ewro yen, ben meymanê ey.” Xizmetkar şîyo mijdane resna axayî. Axa henî ke sa bîyo, hurendîya xo de nêvîto. Çêneke şîya çê axayî, duştê axayî de nişta ro. Linge kî eşta linge ser. Axa dota mot biyo, mendo. Çêneke jû be jû vato:

-“To linga asmê çêlêyî de hengurî waştî, ma to rê arde, dewe bîye mird. Waştena mi nawa ke ti linge ra hata zonî bibê kemer. To kamî ra hesnito ke asma gujîge de xîyarê tezeyî ra dewe bîya mird. Waştena mi nawa ke ti cêr û bin ra hata nakê xo kî kemer be. To kamî ra hesnito ke serpen onto dewe ser, oncîya kî leteyê serpenî tebera mendo. To verê çêberî de mermer be, son-siped to sera bifetelîme.” Na qeseyû ser axa terso, amo ke birremo verê şêmige de hata nakî bîyo kemer, nak ra corî kî verê çêberi de gino war, bîyo mermer.

Şuwane, hewîyû ano keno çê axayî, hata peynîye miradê xo vêneno. Vanê, wayirê hewnî kî qelfe dima pisqulûnê mîyû arê keno. Sanike şîye xo rê, ma mendayîme jûbînî rê. Sima, sima bê, hewnê xo qe kes medayê...

DEWERA VECÎYAYÎŞ

Turabi Kişin

Payîz bî, ez vana payîzo pêyên nêbî, gorê aqilê mi aşma payîzi ya ortêne biye. Çike daran hîna pelê xo nêrişna bî. Çike hîna eyan weş bi. Zaf honik nê bî.

Ez hîna zaf domane biya, mi mektebo verên newe qedêna bî. Hetanû a roje ez caran nêşî bî bacar. Zerê dewa mara dotêrî cayê ra nêşî bi. Re re tey maye û piyê xo şî bî dewanê dormê dewa ma. Wako bîn ez cayê ra nêşî bî.

Domane biya des-des û jû sere wa. Piyê mi rojê ez girota duşê xo û mi ra vake “meşte xo têrapêşe ez to bena Çewlig qeydê mektebî kena.”

Dewa ma Çewlig ra xêlî durî biye. O wext dewa made ceyran çînî bi. Raya wesayîtan cî newe amebî dewa ma. Wesayîti henî rew û rew niyamêne dewa ma. Seran de aşman de rê amêne. O poxra (sebeq) ma pêyatîye şiyêne Çewlig.

Piyê mi ke va “ez meşte to bena geydê mektebî kena” hêlo jû de weşê mi ra şî hêlo bînra cî zerê mi rehet nêbî.

Weşê mi ra şî çike; mi şiyêne bacar şekiro bayram werdêne, hewla sîse ê Çewligî werdêne. Mi ceyran diyêne. Mi televîzyon diyêne û sêr kerdêne. Ez nûştêne araban ra, ez verê bizêkan ra reyîyêne ra. Sayan, porteqalan, eşkîcan, înciran, pîsküvitan, loqiman dûkananê Çewligî de ez bekle kerdêne.

Zerê mi rehet nêbî çike; Ez ma û piyê xo ra, wa û biranê xo ra, hevalanê xo ra, der û cirananê xo ra durî kewtêne. Şiyêne cayê de xerîb. Kesê ke ez nas nêkena şiyêne kê inan de mendêne.

Zerê mi rehet nêbî çike; Ez dewa xo wa rindeke ra

visiyêne. Mi nêwaştêne ez dewa xo ra bivisi. Dewa ma zaf dewê de rindeke biye. Mîyanê koyanê berzan de biye. Na het û a hetê dewa ma ra di derê awe derbaz biyêne. Gima gima deranê ma biye. Dormê deranê ma de gozê zaf girsî bi. Derê mabênê ma û Axpîgî ra ma vatêne Derê Qilawerî. Derê mabênê ma û Gole ra cî ma vatêne Derê Arayî. Serê na ave-de di arayê dewa ma bî. Ayera ma cira vatêne derê arayi. Dewa ma kişta derê Arayî de biye. Arayê dewa ma ra zê kilometroyê duri bi. Ma domanî restêne pê şiyêne araye hetê aşwancî. O wext feqirtîye biye, kinc û lastîkê ma zafêrî diraye bî, an cî tek û taş bî. Aşwancî kalikê ma bî. Wexto ke ma şiyêne araye aşwancî seba ma mişte viraştêne û locine de kerdênê binê sacî. Potêne henî germin germin parçe kerdêne dêne destê ma domanan. Tamo zê tame a bicike weş hina niyamê serê hardan.

Awê ma zafî bî, zê awanê ma birê ma cî zaf bî, darê mazî, darê dedarî, darê qeracî, darê lapikî, darê gewaxî, darê buzî bî. Fêkê dewa ma zafêrî xo be xo amebî, ê xoza bi xo bî. Sayî bî, mûrî bî, tuyî bî, fişnî bî, alincî bî, mamixî bî, sêvzikî bî, rixokî bî, lilikî bî, qirmotî bî, şilanî û tayî bî.

Domantiya mi miyanê nî gaz û koyande vêrdî ra. Binê gozande, dormê deran de, serê gilê fêkan de, kaş û kûşan de mîyanê biranê dewa ma de vêrdî ra. Ez icade bibî kewe. Ez parçikê de dewa xo biya. Mi çimê xo a dewe de kerdbî ya. Binê aşme û astarikanê a dewede şewê mi verdbî ra, mi goş dabî serê çirokanê maya xo Xemsîya, amojna Cigere, amojna Gulçine, amojna Pakişa û xalika Zurîya. Namê dewa ma Cafran bî. Dewa ma namê xo kalikê kalike

mi Cafrî axayî ra girot bî. Ez binê roştîya tîja Cafranî de bibî pil, mi reng û rûçikê xo tîja Cafranî ra, va û varanê Cafranî ra, dar û beranê, awe û avgozanê, vaş û weşanê, mast û toraqanê, hard û azmênanê Cafranî ra girot bî. O poxra mi nêwaştêne ez dewa xo ra durî şorî.

Maya mi cî di dilî biye. Aye cî hêlo jû de waştêne ke ez şorî bajar biwanî bibî “camêrd”, helo bînra cî nêwaştêne ez aye ra durî şorî. Nêwaştêne cigera xo ra cêra bo...

Bî şefaqê şodirî, mi dî maya mi ez kerda heşar, rûyê mi şût, porê mi peyde da û kincê newî dayî mi ra. To vatêne qey man-ga ez balês kerda...

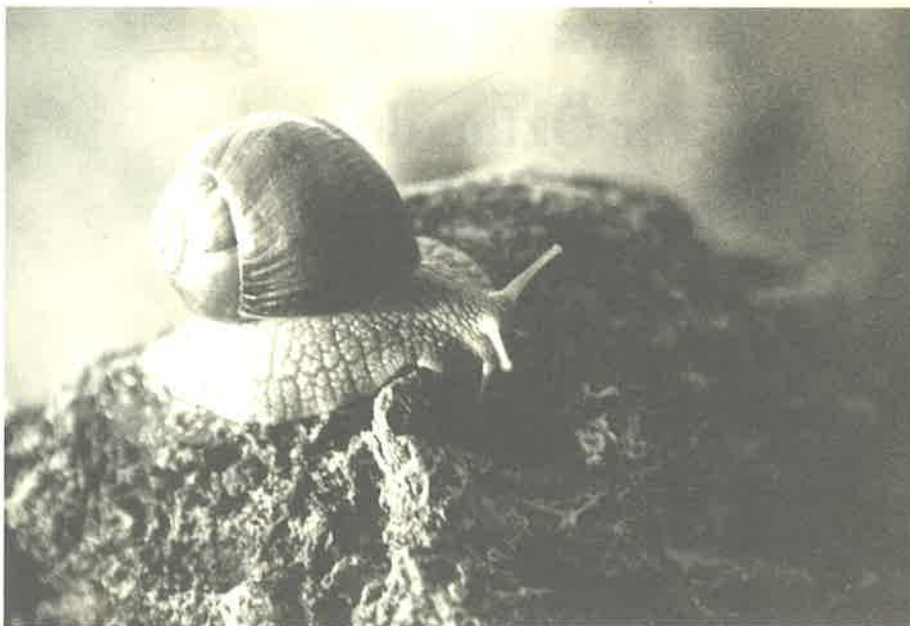
Ma lerze berze şodirîya xo werde. Maya mi ez kerda virana xo û ez mirdîya xo paçî kerda. Dimerâ ci ez û piyê xo ma kewtime raye.

Mabênê dewa ma û Çewligî de Germawe esta. Dewa ma girêdayîyê Germawe wa. Germawe nahiye biye. Tede awê de germina zaf rindeke vecîyêne, Germawe namê xo na awa germinera girot bî.

Mabênê dewa ma û Germawe pê linganê pîlan çar saatê xo antêne. Ez domane biya gorê palanê mi panc saatê xo kerdêne.

Ez û piyê xo ma pîya corde davacêr ma kewtime raye. Ma pêyatîye dere bi dere ameyme Derê Layî, ma ica ra vêrdîme ra ameyme dewa Kose. Dewa Kose ra ci ke ma tenê ca vêrdîme ra Germawe ma ra asê. Dewa ma ra hetanû Germawe piye mi zaf cayande mi rê ogitî kerdêne; niya baqil vinde, niya qarşê kesî meke, şutaliye meke, şo mektebê xo û yagêre kê dera xo biwane, kesîde çire meke, torê işê şarî lazim niyo, torê siyaset lazim niyo, biwane, biwane, biwane... Biwane ke to bibê insan... Nîya nîya nîya zaf ogitî mirê kerdêne. Mi cî goş dêne ser.

Ma panc saatîde restime Germawe. Ma bibî vêşan

ayera ma şîme jû loqanta. Zaf verdenî bî. Piyê mi va to kamcî verdene ra heskena vace wa torê bîyarê. Mi qaytê yemegan kerd pêro cî zaf rindek, zaf îştali asêne. Piyê mi xo rê xaşleme waşt. Mi va ez hewla sise wazena. Piyê mi huya va loqantede hewla çiniya. Pere da jû laceki va şo dûkan ra lacê mi rê hewla bige bê. Lacekî şî mi rê dûkan ra hewla sise arde mi werde.

Dimerâ ma nuştîme jû wesaita ra şîme Çewlig. Çewlig de piyê mi ez berda fotrafçî. Seba qeydê mektebî fotrafo wesiqayîn lazim bî. Ne çakêtê mi bî ne cî qirawetê mi. Fotrafçî şî jû çakêtê carmedan ard da mi ra, çakêt şenik mendbî ke bireso linganê mi. Ez mîyanê çakêtî de biya vîndî. Biya piçikê çî. Mêrikî şî jû qirawet cî ard kerd vilê mi, qirawet henî ke derg bî restêne serê saya zanîyanê mi.

Dewa xo ra raya verêne cîya biyayena mi nîya biye. O fotrafê mi hetanû nî seranê pêyênan cî destê mi de bî. Serê hardan de zaf çî qewimîyayî, zaf çî ame mi serde, ama mi terkê dewa xo nêkerd. Linga xo dewa xo ra nêbirnê. Raya mabênê Germawe û Cafranî zaf rayêde rindeka, a raye ra cêro verba Cafranî şîyayîş zaf zaf weşê mi ra şono. Hewla Çeligiya sise tamê hewla maya mi Xemsîya nêda fekê mi.

Rêça waxti de, vengê kîlamu de...

Yeter Öztan de mobet

Reportaj: Gulê Mayera

Cayê biya xo viri... Çêyê rindeki, qewê, dari, vas, boa mali, bîzêki, vereki... Turli heywanê bini vîrniya çêberi de... Tenê ke dîr sona, awe serê rae de... boğuman'a yêna.. Koyê berzi dormê to de.. To ke destê xo derg kerê resena hewru... Kalikê to ki lewê to de... To dest ra cêno yaji-yaban fetelinê piya... Nêzon sima ra yê çend tenu domanekiya xo dewe de verda ra...? Kam wertê jü sanike ra perro amo ni rocu?

Yeter Öztan, saba wendoğanê MA, domanekiya ke zê sanike viyarna ra, ma rê qesey kerd.

Ma ve xêr di, Xêçe ra çê Yeter Öztan derime.

Heya Gula mî, xêr bî sîlamet.. Ez zê vatena to Xêçe rao.

Xêçe ki vanê Demirqapi ki vanê heni niyo? Hurdêmina namey ki khanê?

Heya. Raşti ki raver uca de çêbero de demir (asinên) biyo... Mabênê ma bî Zîmeqî de. Domankina mî de hona hurêndia nînguna i çêberi est biye. Mabênê Çağilê Sîpi bî Davşan Dağî de. Uca de endî çêberê gumrîki biyo, çik biyo, aye ki ez nêzon.. (huna). Zaf medeniyeti amê uca ra vêrdê ra..

Doman biya hama xêlê çi mendo to vir de heni niyo?

Domankiya mî de uca de jü kilise est bi. Yazîli kemeri est bi. Hêni est bi... Est bi ke est bi. Yi kemeri pêro rîznay. Kilise ki kerde jiare. Nika

thaba nêmendo...

Nika endî qalê çê sima bîkime?

Ma Şixmamedun ime. Piyê mî bî apê mî Usivê Xidê Qonçi na 12 aşirê Desimî pêro feteliyê. Miletê a waxti çêr bi, şêr bi, xirt bi. Meymanê ke amêne çê piyê mî, vatêne ma rê cêncina xo qesey bîke. To bî Usivê Xidê Qonçi sima sî eşt aşiru ser, sî şiyê Bingol, sî eştêne Xarpêti ser? Noğde bî noğde cî ra pers kerdêne: Tax şiyê eştê Diyarbekar ser. Her çi zê vîzêri mî vir dero.

Zobina qalê çiki biyêne çê sima de?

Gula mî, 38 ra raver-tepia çik ke biyo çê ma de qesey biyêne. Wayê mî pêro aşiru gureti.. Khurêsu, Pilvanku, Bextiyaru... Wayê mî zaf çêr bi. Çê ma rê çê Qeremamudi vatêne. O ki şêr biyo. "Kes nêtawro hewretê cî bo!.. Cîxara zaf sîmito kalikê mî. Rocê amê malê ma berdê. Kalikê mî kuto i mali dîma, i 120 teni biyê, o teyna, ninu dest ra mal gureto. Dê pêro. Kalikê mî sîmşêr do pîro, sîmşêr şiyô cigeru ra veciyo. Nîngê do pîro onto, sîmşêr zê aqiti çiyê temejiyo cî. Eke cigerê mordemeki cîgara ra biyê şia. Kalikê mî uca qîlawunê xo sîkneno.

Hamîlkan (Amerika) sero ke qesê kerd, ez vaci to oncia qalê kalikê xo be pîlanê çê sima kena. Hamîlkan kam şiyô sima ra, key şiyê?

Dewa ma ra, Şixmamedu ra qe ke nêşiyê 40 teni şiyê. Ma ra kalikê mî, bîrayê kalikê mî, apê xo,

mordemê xo... Serranê 1890 de şiyê. Kalikê mı vatêne: “Bawo qeda, teyy binayê henêni estê ke, tı ke serê xo wedarê sêr kerê, sapqa to gına waro. Teyara esta vatêne hewa ra 100 mordem nisenê cı, dugelu ra fetelinê”. Vatêne “Cigeram, ma pê papur’a şime. Raver hêştê (heftayê) de pê ostorun’a hata Girasun şime. Girasun ra ma pê papur’a berdime Estamol. Uca ra reyna ma pê papur’a berdime Marseliye (Marsilya). Marseliye ra ki niştıme papurê, 3 asmi roj dengız de veciya, dengız de şı... 3 asmi ma riyê herdi nêdi. Domanê mı ke nêbiyêne, ez nêamêne nêşiyêne.”

Kalikê to silxet amo şıyo?

Kalikê mı pêro piya 3 rey amo şıyo. Reyê 3 serri, reya bine 7 serri mendo. 15 serru kerdê tamam. Apê mı şıyo ke biaro, vato: “Mı ita - Şikago - de ca hêrna, ada guret, nêşkin bêri.”

İyê ke nıka Hamılkan (Amerika) derê, zanê kamiyê, koti ra şiyê?

O waxt ke 1994 de dewê ma vêsna, i adresê inu ki ebi dosya’a vêsna. Ez ita son dayira nufuse, von “Soyağaciya maa mı bîdê mı”, vanê “Ma de belgeyê verêni yê Osmanlı çinê!” Nıka soyağaciya ma u piyê mı çina. Mı va cı rê “Qa na maa mı kemere nêbiya! Ê aye ki maa xo esta, piyê xo esto. 38 de dewa ma de 380 mordem kişıyo. Jü tenya dêka mı menda. Çend bıray, çend wayi, nufuse de çina. 7-8 bıray pêro kişiyê. Beliyo ke aye ra qeyd nêdanê ma..!

İyê ke şiyê waştına xu’a kutê rae şiyê?

Nêzon ke o sire de Hamılkan ita ra ça mordemu berdo. Qızılbaşê Dêsımı bı Hermeniyun’a! En zafi ki waxtê Sultan Hamiti de şiyê. Kalikê mı vatêne: “Amayme Estemol. Ma hende dina ra feteliyayme, Hamılkan di, sı acêrime bızêku, guku dıma şêrime. Ma vat bêrê ma ita de xorê dewê bıcime. Ma şime Beşiktaş de jü xan de mendime. Ma 20 keşime, ma ra tepiya ki aşıra ma ra, ma dıma 20 kesê bini yenê. Ma şime Bakırkoy niştıme faytonu sonime ke kefş bıkıme”. Vatene: ” Cigeram, Estamol wertê suru dero. Xerca suru her ca dewiyê. Vanê ya Kadıkoy, Bakırkoy, Haskoy, Atakoy... Ma şime hata san peştia goligu de dewu nêqednayme. Ma reyê sêr kerd ke her ca de süriyê goligano... Ma bazarlığiye kerde, bêy da cı, cêrayme xan. Beşiktaş de ma sêr kerd ke, têêêyyy herbo, milet kuto jübini, haylemeo milet remeno, esker pey de. Ma vat se bêno çiko, çıbao? Vati Abdulhamit bı jüyê bini’ya kutê jübini, Qızılbaşu qırr kenê. Seke ma hêşiyayme pê, ne dewe, ne Estemol, ne boxçey, ne ki perey gemê ma de biy..! Ma dorği amayme niştıme papure, zor’a canê xo xelesna. Endi reyna ne şime Estemol, ne ki Hamılkan...”

Çiyê i waxtu ra est bi çê sîma de? Estemol ra yan ki Hamılkan ra?

Kalikê mı ina şiyê Qapalıçarşı de feteliyê. Uca de 3 tepşiyê semini hêrnê. Ma pê dı destan’a nêşkiyêne wedarime, hende ki gıran biy. Zaf çıyo bin ki ardê hama pêro heni werte de bi vindi şı.

Tı xêlê şüaru zana. Ma vengê tuyo vêsayi ra zafi şüari rındeki hesnay... Ez zon nıka ni çiyê ke tı ma rê qesê kerdı, ninu ra ber to vir de hona zaf çi estê, tayê ki ita ma kerd kılın. Raa kami ra şıya, kam sîma de şüaru vano, tı ça şüaru vana?

Ez ça şüaru mevaci Gula'm! Hata 16 serri ez dewe de biyo. Boyna ni çiyê nianêni zê sanıku ma rê qesê kerdêne. Xalê mı Xıdır, xalê mı Selman. Sülala ma de hem terefê maa mı, hem ê piyê mı vengê xo zaf wes bi. Pêro xal - werazayê, domanê apanê jübiniyê. Hurdmêna terefi ki zaf aciye diya. Vengê mı mendo ra vengê maa mı. Domanekina mı de maa mı, piyê mı vatêne mı ki ezber kerdêne. Ez mıqerrem kalikê xo de şiyêne mali. Mı vatêne mı xo de berı. Davşandaği, Hamılkan bivêni. Hêşt bıra u wayime ma. Teyna ez kuto wertê ni kari.

Tı ke hetê çepi ra sêr kêrê... Eke ni çi mebiyêne?

Nê ma ke ni çi mebiyêne, kalikê mı nıka Bakırkoy guret bi. Bakırkoy nıka yê aşıra Şıxmamedu bi.

Bêrime oncia şüaranê to ser, vengê to ser! To koti de xo dard we? Çae ma cayê de raştê to nêamayme?

Ez be xo qeyret nêkon. İyê ke jüanê ma sero gurinê, von i bêrê mı bivênê. Mı berê televizyonu, programu. Şüaru de raverê (tarixê) ma esto. Ez ke miron i manenê. Kalikê mı 105 serri weşiyê kerde. Hesab ke, kalikê mı ra raver ni lawıki est bi. Nıka ez 63 serriyo. Mı ra tepiya ki benê. Dêma ni şüari 200 serriyê ke estê.

To ra tepiya kam vano ninu? Vindi benê sonê belkia?

Teeyy... Mı ra têpiya? Domanê mı bila zonê ma nêzanê. Nêzon wullê mı ra tepiya se benê? Ezi ki nêzon...

Zaf şüarê tüyê rındi estê. Tı be xo zafna kamcin ra hez kena?

Maa mı jüyê birayê mı sera imis kerda aye, jü ki kılama Sey Rızay esta sıro ke finê dare... Vanê y: "Mektuvê burisnê derezayê mınê eskeri rê..." Jü ki şüara Saan Ağay esta. "Bıra çitur serê birayê xo beno mezeret (mezat) de roseno? Bıra meke ma sitê cıcıkê Gülizare piya lito." Zobina ki Silê Suri mı sero zaf teşira xo esta. A piyê mı zaf rındek vatêne:

Mı ver ra silamê lacê Alê Heşi ke
Vacê mı biya xo viri qewğa textê Zeğeriye
Vacê yara to xori biye, mı to rê tenê kerdı hêdiye.
Vay de bıko bıko serê mı Silo Suro
Vengê qewğa yeno day' de düriyo düriyo
Ax de tersa mı ke qol şiyô virêndiya Silê Suri
Bıko bıko 40 (çewres) pê nêreseno, 39 bı lacê mı
nêkênê
Bıko bıko bêşli to ra kuto duriyê, dest bercı qewza
Sasodiri (Sesadiri).
Vay de bıko bıko serê mı Silo Suro.
Wes u war be... Vengê to ma ser ra kemi mebo.

Sıma ki wes bê Gula m'...

ŞEVKETO QILAÇI-ÇERÇİ

Ali Haydar Umut

Zomonê qılaçiy amêne, dewe be dewe ra feteliyêne, qavi qılay kerdêne.

Hete dewonê ma sero ki zu qılaçi amêne, namê xu Sevket bi. Vatêne “ez hetê Xarpêti ra yen”. Rast, yanê mı be xo ki rozê Xarpêt de Sevketo Qılaçi di. Endi ebe xu koti nistêne ro, nino ra mi viri. Gegane xu xude van, belka u Hermeni bi. Çıke miletê Hermeni zofi şinata xu biye.

Gegane dewe de kutık lowêne, ma nia dêne ke Sevket hao cêra yeno. Herê dê xu xo ver de, u be xu ki her dıma, yenê. Gegane çerçiyêni kerdêne. Eke seweta çerçiyêni amêne, roze roza domono biyêne. Çıke ma taê terligê nayloni, legana naylona khane, naê ke ebe naylon amê vırastene u nıka endi biyê khani, ma i kerdêne ra top, dêne Sevketi. Ey ki tenê saqız (vılence), piskevıt, sekero sur, balone, toqê pori, ayneo qıckek, sane; endi na çiyê de hurdi dêne ma. Ma zof biyêne ra sa. Çêfê ma amêne ra hurendi.

Sermiyanê çêyi, pilê çêyi ki seweta xu be domononê xorê, çêyi rê çı ke lozım bi, guretêne. Gegane metroê kuras, bosme, riyê orğano, pençero rê perda, qav-qacax guretêne. Çerçi eke çiyê de xu rot, nonê xu werdêne, o ra dıma herê xu bar kerdêne, oncia sanêne rae, hetê dewa Paşi sero siyêne.

Roze oncia Sevketo Qılaçi ame, barê herê xu verê çêverê ma de nã rō. Ma hal - demê zumini pers kerd. Ma cırê çay na ser. Çayê xu simit, o ra dıma herê xu guret, dı çiali eşti ra herê xu ser, bêla xu ki gurete, este ra hermê xu ser; va ke “Ali Heyder; bê, ma şime fekê çemi ra barê qum biyame”. Ma piya şime, şime fekê çemi. Mı çial guret ra xu dest, fek kerd ra, Sevketi pê bêle qum kerd zerrê çiali. Ma hurdemêna çiali kerd ra pırr, her bar kerd, cêrdime ra, ameyme çê. Bar her ra na ro. Her berd hegaê filoni de gırê da.

Sevketi va ke “Çardaxa sima de na pufike name ro”. Zenge' guret ra xu dest, da wortê Çardaxe ro, kınıt. Çole vıriste. Pufike kerde zerrê a çole. Pufike gılor biye, hem ki dime de pufike biye, hetê dimi ra ki zu herme pıra bi. Nu herme eke ta dêne, wortê pufike ra va vejıyêne, yanê puf kerdêne. Cokena namê na aleti pufike biye. Taê koli est ra pufike ser, vêsna; koli vêsay, bi tırrami.

Sevketo Qılaçi şı gorra çê apê mı Hesen Wuşêni, tam kuncikê dêşi de oncia hard kınıt. Tenê çole

viraste. Tenê qum berd, kerd zerrê çole. Qav - qacaxo ke cirano ardo ke qılay kerê, Sevketi ni qavi gureti, sifte ardi zerrê gorre. Birosê xo kerd zerrê çole, o ra dima zu qusqane ki wortê çole de na ro. Tenê qum est zerrê qusqani, zu çerme postik ki est ra zerrê qusqaney, o ra dime puçê xu veti, ponçikê salvaronê xu semerrnay we hata lewê zoniyo, ebe xu ki kewt zerrê qusqani. Riyê xu hetê kuncikê dêşi rao, hurd' destê xu estê ra dêso. Yekde lesa xu ta dê. Eke lesa xu ta dano, hasa sîma ra qınastê xu zof ta dêne. Domoni ki kosê dêse bini de nia danê Sevketi, wayis kewto ra domono, kerda hire-hire. Sevketi na biçim de taê qavi ebe ningo, naê ke tengê, qıckekê, i ki ebe dest ra nia mişt day, kerdî ra pak. Tırki na islem ra vanê “zımparalamak”.

Karê kunciki ra vejiya, şi lewê pufike. Xorê hurendi viraste, nist ro. Ma kolîy estê ra cı, xeylê tırrami esta. Zu qusqane guret ra xu dest. Adır sero na ro. Qusqane bi ra germ. Sevket mı ra vano, “Ali Heyder, pufike ta de!” Ez ki boyna hermê pufike ta dan. Çitor ke herme ta dan, adır beno surê phılînge. Sevket destê çepi de ebe zu masa pê qusqane cêno, ebe destê raşti ra ki tenê qılay (Sb) erêno zerrê qusqani, hetê bini ra lhopa xu keno pırrê pemey, qılayo ke esto zerrê qusqani, hemen vilosîno ro, ebe peme qılay rınd şıax keno. Çitor ke zerrê qusqani şıax keno, zerrê qusqani heni ke bereqino, tı vana, belka ayneo (neynik). Na biçim qavi pêro qılay kerdî qedênay.

Zu mersefê mao de qıckek bi. Ma u ki qılay kerd. Ğua (awa) nu mersefe mırê zof wes amêne. Ez ke têsan nêbiyêne, mı oncia ki pê ni mersefi ğuyey (awe) simitêne.

Karê Sevketê Qılaçi ke qediya, oncia herê xu bar kerd, sana rae, hetê Paşi sero gıran gıran şi...

Kam Zano

Akın Yanardağ

ma na dina ra jü têngi'a vênim sonim
istasyon, qıswetî; destê kokimo dı jü çüê
biya qıswetî, arêşina vengonê şüki ver
i êxtêri sonê koti, sonê çay nêne
zê varisê usari çiton kunê jüan asmêni'ya
çen meseli esto diyaxê ino dı,
çen serria inon'a sona

besi vana ni odi odê dewi niyê,
nonê bononê şüko ê werdeni niyo
ebi destê hukmatî'a, destê dismêni'ya
ni kardi, ni torçêni, ginê vilê seyidon ro;
waxtê jü dı ginê vilê ma ro; nêbirnenê
hama dec vıla kenê, goni vıla kene,
dismenîye deri kenê, zerrio qelebnenê
kam zano şüki dı, kam zano bextê kardi
kam zano bextê kardi
decê bebextiya jüani kam zano

dem u dewran, sew u heliyan, bezn u vêran
ra xo ra biye mobêtê kayi keyfê jüani
ekı raa xo ra bi sa roê u tılsimê khaniye
kam zano kami ra sono can, kami ra beno kemi

fıkr u wicdanê eseletiya êxtêron'a, vana besi,
feqiri, ehli, cıns u tebiati piya bê ebi tılsimî'ya

kami rê mana na bêhelmiye na tengiye, kam çı zano
bêxizmet, bêkar.. vilê ma kî nêbo, kami rê mano jüan

gağane, 2014

Fotoğraf: Annika Törne

zê weynayîşê tîce, alem rê weynayîşê ma rê beso
 nefesê germî û zerrîya pîrr khilîn(çîlkîn) ma rê beso
 bağê cihani de vîlî rê peşmîryayîş helal û weş bo
 zê şewnemi, dina ra ma rê yew çîmê do hêrsîn beso
 ez bîzano zî roca vuslatî nêbo muyesser
 şewa hicrani de omîdê meşti ma rê beso
 çîmanê keman ra ma kewtime hema
 gêmî niyo, merdîmo ke derwîşo suhbetê ey ma rê beso
 na dina ke kesi ra nam û şani nêmaneno
 ey Kudsi vate û vengê weş ma rê beso

Kudsi Meşhedî

No zî orcinalê cî yo

Hemço horşîd be âlem nezerî ma ra bes
 Nefes-e germ-o del-e por şereri mî ra bes
 Hende der golşen-e gîti be gol erzani bîd
 Hemço şebnem be cehan çeşm-e terî ma ra bes
 Hemço şebnem be cehan çeşm-e terî ma ra bes
 Gerçe danem ke moyesser neşevêd rûz-e vesal
 Gerçe danem ke moyesser neşevêd rûz-e vesal
 Der şeb-e hecr omîd-e seher-i ma ra bes
 Der şeb-e hecr omîd-e seher-i ma ra bes
 Eger ez dîde-ye kûteh nezeran oftadîm
 Eger ez dîde-ye kûteh nezeran oftadîm
 Nîst gem, sohbet-e saheb nezer-i ma ra bes!
 Nîst gem, sohbet-e saheb nezer-i ma ra bes!
 Der cehan-i ke nebâşed ze kesi nam-o neşân
 Godsî, Ez gofte-ye şîva eserî ma ra bes!
 Godsî, Ez gofte-ye şîva eserî ma ra bes!
 Hemço horşîd be âlem nezerî ma ra bes
 Nefes-e germ-o del-e por şereri ma ra bes
 Der şeb-e hecr omîd-e seher-i ma ra bes
 Der şeb-e hecr omîd-e seher-i ma ra bes

Antaqya de wendene

Eren Kılıç - Milanî

1987 bî, waxtê mektebê virênî. Maylîmê dewa ma Sorpiyanî jû Tirkê de cênc bî. Ma rê maylîmênî ra jêde olbozênî kerdêne. A serre mektebê virênî endî qedîno. Ma gereke serva mektebê wertênî endî qerarê xo bidîme. Ey bi xo ard, ma qeydê sinavê Mektebê Anadolîyê kerdîme. Nêzon ma çond domanî bîme, hama werte ra min u Îlhan serkute bîme. Ma rê rayê Meletîye asay. Meletîye! Na suke mi rê xam nêbîye. Piyê mi TEK de gurîyêne. Serra 77 ra hata 79 ma Meletîye de niştêne ro. Ez o waxt hona 3-4 serrî bîyo. Yeno ra mi vîrî, baxçeyê zerdaliyê bêşîndorî, jû kî cîranê ma yê qatê corênî. Î hona cêncî bîy. Domanê dînu hona çînê bîy. Aye ra, key ke ez pê guretêne, gepunê mi goz kerdêne. Tersu ver mi her dayîm înu ver xo dardêne we. Nî cîranê ma jûbîn de zof dêne pêro. Key ke înu munaqese kerdêne, çêber û pencerewu ra qav-qacax perrêne ra. Meletîye ra çîyo de bîn kî mi vîr dero. Vengê qersunu! Hama hama her roze verê zuzaqunê ma de qersunî erjîyêne.

Hama bê bivîne ke, piyê mi nêwastene ez şêrî Meletîye. Vatêne, ti nêşikîna teyna îdara xo bikerê. Ez to rusnen mektebê „özeli“. Tobe bo, ne „özelo“ ne „mözelo“.

Mektebo virên qedîya. Amnonî, mi bi qisawetê xo pîya vîyarnayme. Acep se beno? Son kamcî mekteb. Çêberê payîzî ama kot bertenge, endî mektebî dest kenê ci. Piyê mi ez berdo Antaqya, lewê amika mi Xeycane.

Antaqya, Mamekîye ra xeylê girse bîye. Wertê suke ra jû çemê vêrdêne ra. Çemê „Asî“. Çitur kî suka Antaqya jê Mamekîye virara xo de jû çem weyî kerdêne, Çemê Asî kî jê Munzurî her serre boka xo guretêne. Amika mi Xeycane no sebeb ra murojîyay bi, boka jûyê kî lazê daye bî.

Jê hometa ma Dêrsimî, hometa Antaqya kî tirkî ra qeyr jû zonê de bîn qesey kerdêne. Ma ra qeyr hama

hama herkes werte xo de arapkî qesey kerdêne. Suke di hetî ra xo oznay bi kou. Nî hetunê na suke mi rê hisê welatê mi dêne. Ferqê nî hurdî suku kî est bîy. Mamekîye de bonê kanî ke tarix ra mendê, çînê bîy. Hama Antaqya hênî bîye? Her jû bonê xo sayke waxt rê rikê ontêne. Henî pay ra bîye. Tayê çimeyî vanê, îta hetê Îskenderê Girşî ra amo ronayene. Tayê vanê ey ra aver ronîyo. Hama zonîno ke, en vanko virende îta virajîyo. Namê xo vankê Sen Pîer'îyo. Xiristîyanu rê cao de bimbareko.

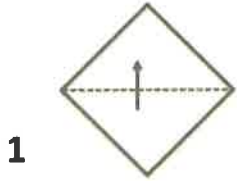
Antaqya teyna hetê bonu ra nê, hetê dar û berî ra kî ferq kerdêne. Purteqale ya kî leymune mi dî bî, hama hata nika darê ser nêdî bî. Darê Xurmey mi rê temase amêne. Key ke mi nî darî diyêne, rûyê mi bîyenê şên.

Taye kayê Antaqya kî zobîna bîy. Kayê „Dekke“ est bî. Findiqî jû cayê de qor kerdêne. Her jûyê jû findiqî estêne bover, kamî ke en dûrî estêne, dorê kayî yê dey bî. Kam ke en nejdî de mend, o cerdene ra lewê findiqî, jû het kerdêne Dekke (yenê ser) heto bîn bîyêne dim. Dore yê kamî ke bî, ey findiqê xo estêne nî qorî ser, kotî ra ke gina ci, uza ra hata dim butu guretêne. Kamî ke ser ra do piro, o zirçêne, vatêne „dekke“, têde pîya guretêne.

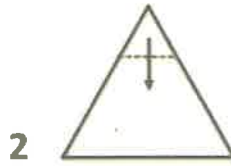
Mi sinifa jûyîne ya mektebê wertênî Antaqya de wende. Werte hazar keşî ra jûyîne vecîya. Hama piyê mi, serra bîne ez gureto ardo Mamekîye. Sinifa diyîne zar û zor qedênê. Sinifa hîrêyîne de çor dersê mi rind nêbî. Ebi vatena î waxtî, mi çor gukî ardê. Payîz oncîya kotê sinavê kuto ser, hama piyê mi qarîya, ez nêrusno mekteb. Jû serra mi raşt gukî verde vêrde ra, şîye.

Nika Antaqya kî û serra gukî ver kî dûrî de mende. Hama xatîrayê mi jê bonunê Antaqya, mi vîr de pay-rayê.

BÊRÊ PÎYA PISINGÊ BIVIRAJÎME

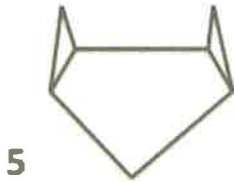
Ju pelga
kare bicê,
werte ra qat kê!

Hîrêhetî reyna
hurdi gucîkî pîya cor ra
hetê cêrî ser kat kê!

Hetê rast û çepî ke, hetê
corî ser kat kê!

Pelgê biçarnê

Nika wastena
xora gore
boyax kê!

Ezo Lêa,
mi to rê
îta de juyê
boyax kerd.

Yemose ve Xıdırı ra

Hüseyin Çağlayan

Payız bi. Dar u bırr renga reng xemeliyae bi. Zerd, çeçer, suır, khewe têwerte de bi. Asmênê serê birri ki cor de sewle khewe denê bırr u Hardê Dewre-şî. Rengi, tabiat, coğrafya jê resmê şınatkarê Ronasansi bi. Rengi, tabiat u Hardo Dewres germ bi, hama hawa serd biye. İson endi serde çiyêne. Her keşi ciletê (cılıkê) ho yê zımıstoni ontêne ho ser. Se bikerê? Serd bi, puk bi. Vore corde nişti bi vilê kou ser de. Kou bınê vora sıpiye de vile ro nênay bi, hama rengê ho vurnay bi. Sıpê kerdêne. Vore ho, eve serd u puki beli kerdêne. Hukmê ho hata Yemos Xatune rusnay bi.

Yemos Xatune ki bınê qulıki de verê lozına ho de quncıl bibi. Hetê veri tani, hama pê ho serd guretêne. Ho ho de murnêne, vengê ho areze nêamêne ke, sa vana. Yemose nalêne, hem ki xori nalêne. Hiştiri ver de çarçê verê wela lozına biyêne. Dezê ho est bi, hama nêzonena ke dez koti ra yeno. Nale-nala Yemose biye. Kes çê de çinê bi. Yemose teyna biye.

Dewr, dewrê Kenan Evreni bi. Zalım serd ra tenêna beter bi. İsoni pırıznêne ra. Ey Yemose ki pırıznay bi ra. Domonê Yemose hergu zu hetê ra şî bi. Zu raa İvrayim ra şî bi ko. Ko de jêde nêmend, gımay bi cı. Zu lazê ho hona hepıs de bi. Qızê ho ki Almanya de bi. Dı çênê ho ki Estemol de biy. Zuyê zewjiyay bi, zuyê ki hona nêzewjiyay bi, hona ozebe biye. O ki cı rê bibi derd, “Çêna mı ça nêzewjiya?”, vatêne Yemose eve derdê girani.

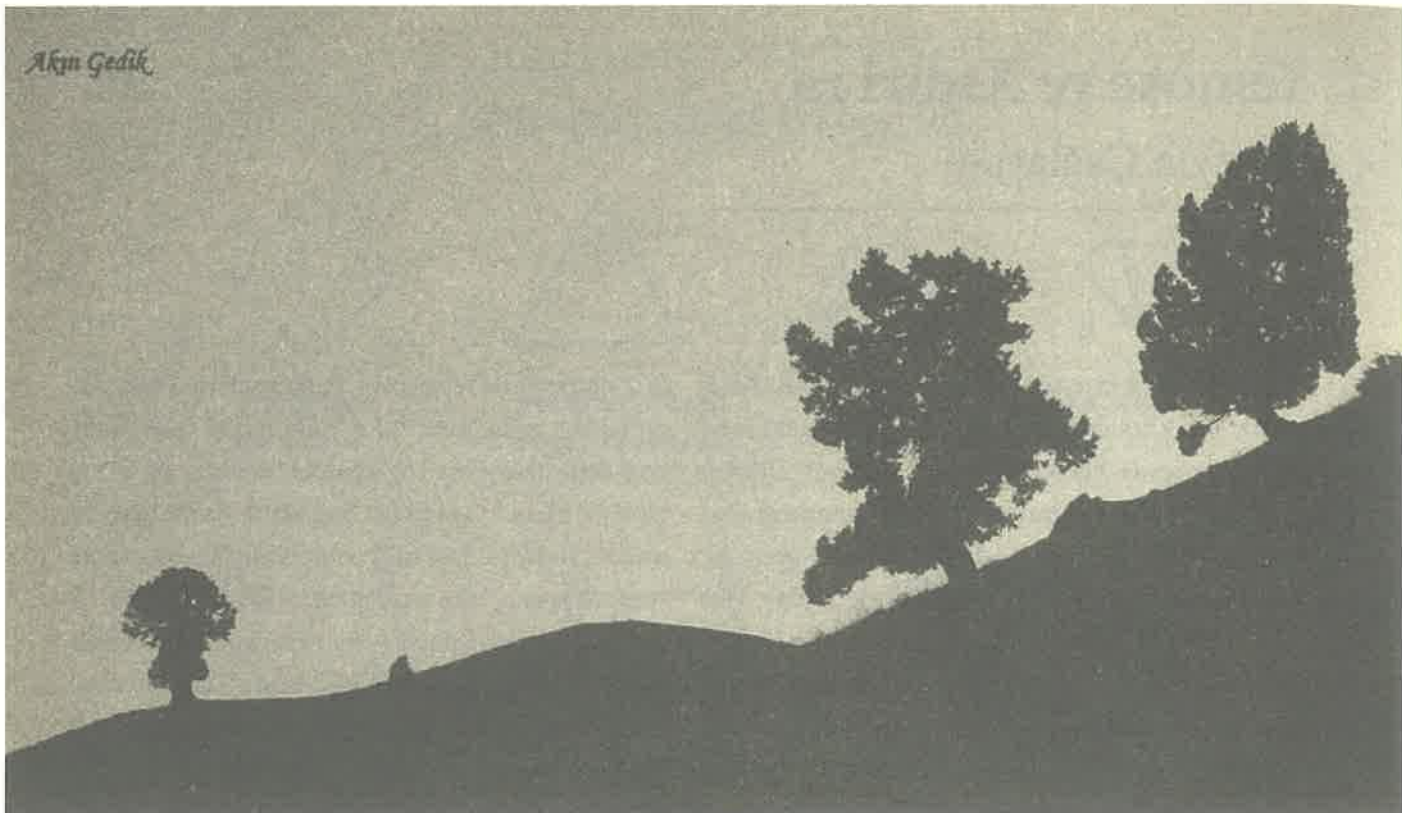
Mêrdê ho Xıdır ki sodır ra şî bi tever, hona nêamay

bi. Yemose çê de teyna biye. Bi çirre-çirra çêveri. Xıdır bi kot zerrê boni. Paka bi, hona tiji biye. Xıdır serê boni de dağma kay kerdene ra amay bi. Serde çiyay bi. Hem ki vêsan bi. “Erê Yemê Yemê, geste ra merdo. Nonê ra thoe ra?”, persa Xıdır. Yemose ra qe veng nêvejiya. “Ere urze soba cı ke! Serdo.” Va ke Xıdırı. Yemose ra oncia veng nêvejiya. “Nêrê Yemê, Yemê, çiko biyo nala-nala tu?”, persa Xıdır. Yemose vengê ho nêkerd, reyê riyê ho çarna Xıdırı, tey nia da, oncia verê ho çarna.

“Nêrê Yemê, mı to ra çiyê persa, ça vengê ho nêvezena?”, persa Xıdır. “Çı vengê ho vejine? Vejine se beno, nêveji se beno?”, va ke Yemose eve vengê bervişi. “Hazetê kırê herio ke, tu vengê ho nêkerdo. So uza bınale, vınde!”, va ke Xıdırı eve hêrs. “Nê mormek, mormek! Haq adırê to rê! Tu senê isona? Ez nao deji ver de merdo, tu qe Haqı ra nêtersena? Sodirena şıya, nu ki sono. Ez sodır ra nêwesoy. Se biyo? Qe to de vıjdan çıno? Reyê vaze, ‘ala şêri, na cinike merde, mende.” va ke Yemose eve derdi. “Nêrê, raşti çikê tu esto?”, persa Xıdırı.

Ae de Yemose gınê verê lozına ro. Pêşê Yemose gına wertê koşaviyê adiri. Pêş kilê sanê cı. Bereket ke, Xıdır nejdiyê Yemose bi. Desınde bivi Yemose ro, peyser kas kerde, adırê pêşi ki sana we. Xıdırı owe kute riyê Yemose ra, Yemose amê ra ho, hama dez a ritêne ra, helesnêne ru. Xıdırı nia da ke durım rınd nêoseno, veng a cıranê ho da. Rejim rejimê eskeriya bi, hama Haqa şukır ke, telefoni ard bi dewe. Rae ki

Akın Gedik

vırast bi. Ciranê Xıdırî desinde telefonê Taxşi kerd. Jêde waxt nêvêrd ra, Taxşi xışt dewe de vejıya. “Erê Yemê, de mevınde, haydê!”, va ke Xıdırî eve telasê. “Taq, taq”, çêverê taxşi ca day, taxşi bi rast. Direkt raa Xarpêti gurete taxşi.

Yemose çita ho ont bi sarê ho ser, hurdi hurdi nalêne. Taxşi xeylê rae şı bi. Xıdırî hetê ra qorê ho, lingê ho nat u bota ardêne berdêne, qına ho soynêne qoltığê taxşi ra, hama vengê ho nêvetêne. Problemê ho yê prostati est bi, hama vengê ho nêkerd. “Malê (xılemalê) taliyê mınno şiao! Yeme nêwese biye, nıka ez koto tenge.” va ke Xıdırî ho ho de. “Amca o nedir kendini o kadar sıkıyorsun?”, persa soferê Taxşi. “Bıra hasa to ra mijia mı yena, ala caê vınde, khoçikê mijii deverdi”, va ke Xıdırî. Soferê taxşi desinde taxşiyê ho khaleka cadi de vındarna, Xıdırî ki desinde ho est tever. Şı koka dara sincıkıne. Xıdırî mijia ho kerde, dıma “Oxxxx! Dina biya!”, va ke Xıdırî

pê koka dare de. Sana ra, nêsana ra ke oncia dilapê peyêni nêamey. Teseliya ho birıye, ama nişt taxşi.

Taxşi raa ho hetê Xarpêti ser ramite. Suka Xarpêti endi nejdi mend bi. Yemose bêvenge biye. Vengê ho birıyay bi. Dezê ho tenê bibi mılayim. Thapê Gülmezî ra ke bi cêr, hona veng u vazê Xıdırî çinê bi. Reştî zerrê suke, Xıdırî oncia ho vıcıkna wertê taxşi de. “Sofer dur, sofer dur!”, va ke Xıdırî eve vengê berji. “Amca, ‘dur, dur, dur! Ma na ‘dur’ ra endi bêzar bime. Esker deqa de reyê ‘dur’ vano, qe nê tu mavaze!”, va ke soferi. “Nêro, bıra bıra, çı dur mavaji? Yena zukimate. Ez se bıkerine? Owa zor kena. Vana illa mı raverde!”, va ke Xıdırî. “Apo cao musait çino.” va ke soferê taxşi. “Bava’m, vındena vınde, eke nêvındena, ez ho erzon cêr! Ya ki makinê tu kon lınci.” va ke Xıdırî. Yemose bêvenge biye. Hama bêvengiya ho sıkıtê, va ke, “Se bi to rê? To deqê elge nêbena?”. “Nêre zerrê taxşi de bıkerine? Mijıya. Çıtur bıvındarnine?

Nêvindena ke, bıvındarnine. Gos ki mı ra nêna,”
va ke Xıdırı.

Soferê taxşi, taxşiyê ho verê zu parki de vındarna,
Xıdırı ra va ke, “Apo acele bıke, ita vınetene tometa.
Ceza danê ma”. Xıdır desinde vost pê dara gırse u
betonê de berji. Hayleme bi, pulêşiy bi şialendia ho
re ke, ae rakero. Ala kerde ra, ala kerde ra peyniye
de. Hama dı dilapey verday tımonunê ho. Tenê bı
ra bibi hit. Xusa-xusa mijia Xıdırı biye. Xıdırı hona,
“Offf, Haqa sukır! Dina esta! Ezo ke tey vêsü.”, va ke
Xıdırı. Ae de “firrrrr” va ke düdiga eskeri.

Eskeri dı teney bi. Verva Xıdırı gamê ho eşti, eve
dest işaret kerd hetê ho ser. Xıdır bi nejdı, sas bibi.
Eskeri ra teko zu, zu şilpağê onte bıne kherrika Xıdırı.
Xıdır bi mırozın, bi sur, hama vengê ho nêkerd.
Ho ho de eve vengê alçağı va ke, “vay ez de avrada
to nine ha!”. Yemose biye tever, pê yaxê eskeri guret
va ke, “ça dana mêrdê mı ro? Ey se kerd ke, tu dana
piru?”.

Eskeri Yemose peyser thon dê, pê gırısê Xıdırı guret
berd verê betoni. Destê ho sana bıne çenikê Xıdırı,
çımê Xıdırı tik çarnay hetê heykeli. “Tey nia da, nu
kamo?”

“Heya se biyo?”, va ke Xıdırı eve vengê mılayım.
Xıdırı hona fam nêkerd ke, ça na pers perseno.
“Ulan got oğlu got, hala ne olmuş diyorsun? Biliyor
musun, bu kim? Atatürk. Koca Atatürk! Heykeline
ışedin. Cezasının ne olduğunu biliyor musun!?” va
ke eskeri.

“Haşa esker efendi! Ben bu darağaca mij yaptım.”,
va ke Xıdırı.

“Ulan gözün kör mü? Baksana beton ıslanmış. Bu
büyük bir hakaret.”, va ke eskeri.

“Haşa haşa! Vala esker efendi, ben Atatürk görmedi,

mij geldi, ben darağaca yaptım.”, va ke Xıdırı.

Dezê Yemose zor kerdi, jıvayis kot Yemose.

“Esker efendi, Yemê Xanım xeste, xestexaneye gide-
rız.”, va ke Xıdırı.

“Yok olmaz! Direk karakola!”, va ke eskeri.

“Ya Haqo Tala! Nu senê qusır bi ama mı serde? Sey-
tan vano, pa kuyê na kutıku ita hard ra phon ke!
Naleti şêro seytani!”, va ke Xıdırı ho ho de.

“Esker efendi ya Yemê? Yemê yalawuzdur. Nere git-
sın fıqara? Kata şêro?”, persa Xıdırı eve hêrs.

“Onu ben bilmem. Hade yalla!”, va ke eskeri.

“Tü şêro na qanunê sıma! Sıma peyniye de ez ve
Yeme ra ki zıvını ra bırnayme ra.”, va ke Xıdırı.

Eskeri Xıdırı derdest kerd, fışt ho ver, kerd zerrê jipê
eskeriya. Sewqa (sapqa) Xıdırı sare ra gınê waro.
Sewqa Xıdırı cade de vınete biye, jipê eskeri Xıdırı
verşımşêr de berd. Yemose nala-nala ho biye verê
taxşi de. Soferê taxşi ki nêzona ke se bıkerö. O ki
sas bibi.

Xıdırı çinê bi endi verê çımu de. Hondaê ke sewqa ho
mend bi werte de. Berd Xıdırı. Yemose ki nêzonêne
reyna yeno, ya ki nêno. Sewqa cadi serde teyna biye.
Sofer zerrê taxşi de teyna bi. Yemose ki verê heykelê
Atatürki de merdivanu ser de teyna mende...

Herkes dina ho de teyna bi jê Xıdırı.

Bavayê Mi

De wayê wayê, bavayê mi wayê
 Açix yeno vandanê
 Senata to rayberê Seyd Axayî
 Bêbext to ra çaliş bîyo
 Ebe meqamê Sey Rizayî
 Rayber ama, bavayê mi
 Nêamo, zerê mi terseno
 Merdena lacê kesî ra înam nêkeno
 Merdena lacê kesî ra înam nêkeno
 Vano, sima çayê mi xapnenî?
 Bavayê mi henî rehet nêmireno
 Kafir deymîsê bavayê mi mebe
 O herbê dugelon rê lazim beno
 Ne meso meso, bavayê mi samî ro (...) meso
 Vano, mi ninga xo nêardenî zerê samî
 Axa lertzno zêde nêwes o
 Vano, mi ninga nêardenî samî veseyê
 Axa lertzno zêde nêwes o
 Kafirî amay virnêya ma
 Kesê ke cayê ra îmdad ma ra nêresno
 Samî vesayî ne vayde reşe
 Merdena to ser o aşîre tedî bî terefi
 Merdena to ser o aşîre tedî bî terefi
 Merdena to rê ez kar nêbo
 Kokimî samî kerdo paya kerefi
 Bavayê mi espar bîyo
 Şîyo meymanîna şîne (...)
 Vano, kafirê be ma kerda
 Na çik a bêbextîne
 Destê mi kî kono çeke
 Berbena maya zafînî
 Way de bava, bavo axayê mi, bavo
 Merdena to rê wa ne kafir sa bo
 Merdena to rê wa ne kafir sa bo
 Zimistano çay çira vecîya, çima rê xirab o
 Zimistano çay çira vecîya, çima rê xirab o
 Kam kî tarî arda vernî çîmê,

kulê kotî tey peyda bo
 Way berda berda qaymaqamê Xozatî
 Ti mi ra tirta berda
 Lawê mi ti hen nêbîya çay hende rehet merda
 Lawê mi ti hen nêbîya çay hende rehet merda
 Kafir qurbanê Xizirî ser o ezo şeyîd kerdo
 Bavayê mi yeno, ne vaydê koyo ra
 Adir bi (...) çê aşîra kuyo tedî çime anê to ra
 Adir bi çê aşîra kuyo tedî çime anê to ra
 Dismeno gano tey bar fino
 To meso wertê qirxana
 Axdat yeno nê vengê nê şînî
 Adir di çê aşîra kuyo, bavayê mi kerdo vînî
 Adir di çê aşîra kuyo, bavayê mi kerdo vînî
 Bavayê mi, ti nêna rotene, ez to biherinî
 Kafirê demîsê bavayê mi mebe
 Virnî aşîrî de dano pêro sono herbê çînê
 De wayê wayê, bavayê mi wayê
 Açixê nayê vaundanê (...)
 Senata to rayberê Seyd Axayî
 Bêbext to ra çaliş bîyo
 Ebe meqamê Seyîd Rizayî
 Samî vesayo, bavayê mi leyê
 Rayber vano, aşîrî têde jubînî vînenê
 Bavayê mi çîn o tey
 Rayber vano, aşîrî têde jubînî vînenê
 Vengî ginena bavayî ro
 Aşîro vazdanê te bîyerê (...)
 Samî vesayo, bavayê m' kere
 Xeber ama destê bavayê m'
 Aşîre rê bî qeweto tere
 Xeber ama destê bavayê m'
 Aşîre rê bî qeweto tere
 Vengî yenê nê (...) bavayî ro
 Aşîre kote ne zere

Hesê Qajê

Ma, Kederiniye Re Sebeb Lazim O?

Akman Gedik

Rojê mi You-Tube de goş nêne muzîkê şaran ser, xora Muzîkê Şaranê Etniki mi alaqadar keno. Uca ra ama Muzîkê Kirmancki ser, muzîkê zonê, kulturê, ruhe mi. Yanê Muzîko, ke goşê ma de ca gureto! Zerê ma de amên gureto, o muzîk muzîkê Kirmancki yo. Uca ez raştê ju lawika hetê Gimgimî ama. Lawika Dewrêş Babayî biyê, lê veng vengê çênêkêde azebe bî, mi xo xo de vat, ke na çêneke seran ra zaf pîl nîya. Naye lawika Dewrêş Babayî “Ez welatî ser de bêrî” vatenê. Ju vengêde zelal, vengêde weş bi. Vengo ke zerê însanî de heskerdiş keno zêde. Vengê a çêneke de zerê însanî de çiyê qurifiyêne. Vengêde kederin bî. Zaf, hama zaf re mi weş şîbî. Ez musa, ke namêyê a çêneke Xezal a.

Pêyco/peydo ma têkiliye girê dê. Mail ser ro, ma vacîme facebook de. Pêyco/peydo ez pêhesiya, ke albumêde Xezale veciyo. Ez zaf şa biya. Album kewt mi dest. Nameyê Albumî “Xem” o. Album de ca do 8 lawikan. 4 Lawiki kirmankî yê (zazaki), Nameyê nê 4 lawikan nîya ro; Dest payê mi (Qese u Muzîk : Hakan Akay), Waştîya Raştîye (Qese u Muzîk : Zelê Mele), Cîgera mi Yaro (Qese u Muzîk : Alî Baran) u Bêrî (Qese u Muzîk : Dewrêş Baba).

4 lawikê kurmanckî kî nê wê; Kew Helun (Gotin u Muzîk: Gelerî), Ferzê (Gotin . Şivan Perwer Muzîk : Gelerî), Xema Yarê (Gotin : Yilmazê Seydo Muzîk: Hakan Akay) u Yare (Gotin u Muzîk : Gelerî).

Album ke kewt mi dest, mi ke goş na ser, se ke cor amo vatene, album albumêde kederin o. Ez xo de fikirîya, gere sebebêde xo est bo? Mi Xezale (Ceylan Ballikaya) re nivisna u pers kerd, çira kedere ?

Xezale cewab bi ju çekuya Şair Hilmî Yavuzî da mi. “Keder a, ke tewr rindek şikina re ma, ya ki tewr çîyo ke ma zede fam kenîme” nivisna bî. Rêyêna dewam de nîya nivisna bî. “Hêya, ez lawikanê kederina vana, hama ez nebextiyara?, nê kî însanêde bêhuzir u bêkêfweş a. Bilakîs ez însanêde zaf bextiyar a, lê lawikê kederinî zaf şikînê re vengê mi. Aye ra ez ê lawikan de xo vîna, lawikê kederinî şikînê re ruhê mi. Ez çiqas ke Gimgim de nêama rîyê dinya kî, Ma u Piyê mi uca ra ênê. Ez xeribîye, beçareyîye, ceng u merdene rind zana. Ez ê hardê dewreşî de nêbî kî, mi xêlê çî heşnayî. Ez xêlê çîyan ra xebardar a (agahdar a). Ez zaf bena kederin. Hîsdariyê zerê mi de mekan gureto. Na hisdariye muzîkê mi ser ro xêlê ca cêna. Hesrete, xeribîye, heskerdiş u îxanet ma ra durî nîyo. Mi dest ra Muzîk eno, ez kî xo bi Muzîk ana re zon.” vat bi.

Zanîno, vanê ke, insan kotî amo rîyê dinya, kamcî welat de ya ki kamcî şaristani (şehar) de tayê maneno re ujayî. Bêguman na qesa de raştîyê xêlê ra. Xezale her çiqas ke Gimgim de nêama rîyê dinya kî, Ma u Piyê daye Gimgimij ê. Xezale çiqas

ke Gimgim de nêbo pîl kî, kulturê Gimgimî ra durî nîya. Çunkê çê de her tim qalê Gimgimî bîyo. Qalê dewanê Gimgimî, însananê Gimgimî bîyo. Qalê veyvanê Gimgimî, qalê kilamanê Gimgimî bîyo. Goşê Xezale de nê lawikanê Gimgimî xêlê ca gureto.

Xora heyatê însanî ju rayirwaniyade derg a. Însan nerdiwan bi nerdiwan şono. Merdene ra dima xora xêlê çiyî benê şanik. Merdene tenya ke xo goynena. Her însan mireno, eke roja xo amê. Çiyê ardo huzbar, cira çiyê mendo, o êno vatene. Mesela, na rayirwanîye piya kerden a. Bêrê ma raye kume... Bê zure, bê hîle... Şima est ê, veng bidêrê...

Xezale Almanya de ama rîyê dinya. Lê bêguman çêyê her qizilbaşi de saz, tamur(tembur) est o. Rêyêna bêguman her çêyê, her dewa qizilbaşan de însanî saz ya kî tamur cinenê (danê piro). Çê Xezale de kî maya Xezale waxtê xo de saz cinito u lawikî vatê. Xora zerê çêyî de karê hunerî her tim ju rê beno model. Însan tayê maneno re cayo ke amo rîyê dinya. Xezale kî nîya lawikan mîyan de bîya pîl. A bi xo taybetî binê tesîrê muzîkê dengbejan de menda. Muzîkê Dengbejan ra zaf hes kena. Misal dana, vana: „Dengbej Huseyno. Rêyêna şakiro, Xarapetê Xaço. Domanîya xo de, ez bi lawikanê Şiwan Perwerî kewtênê ra.“ Ozananê Anatoliya ra kî Pîr Sultan Abdal, Aşik Veysel u Neşet Ertaşî ra zaf hes kena. Rêyêna muzîkê Hunerî de (Sanat Muziği) bi keyfweşiyê goş nana Munîr Nurettin Selçuk u Tamburî Cemilî ser.

Ez goşdaran ra vana ke, wulle nê albumê Xezale bihêrîne, goş ser nê. Wulle şima poşman nêbenê,

hem kî piştî danê ju Hunermenda zonê ma. Vengê Xezale zê vengê awa goşkarî yo. Bi ju waweylaye, lerze keno ke bireso Çêmê Muradî. Uca ra şoro bireso Firatê xêxî. Ti vana Xezale, Xezala Koyanê Bîngolî ya. Virana koyanê Bîngolî de hezar hînî est ê. hezar hînîyan ra hezar awî şonê. Her ca kewe wo, şên o. Bi hezaran heywanî, çuçikî enê koyanê Bîngolî. Bi hezaran çiçegî benê ya, bi hezaran boyî benê vila. Xezalê Koyê Bîngolî nazlî yê. Bi ters ênê awe ser. Vanê, însan ke awe şimeno, mar bi martîya xo qarşê ci nêbeno. Hama nê neçîrvanê çêvêşayî est ê ya, ê qet mirad bi çiman mêvîne. Înan Xezalî tersnayî, nika Koyê Bîngolî be Xezalan tewr qet weş nîyo. Bêrê ma dest bidîme na Xezala xo, wa raya xo ya kero, şoro. Koyê Bîngolî cara bêveng nêbenê. Wa bi vengê Xezalan bibo pir. Raya to yakerde bo Xezal. Wa vengê to bireso Gimgim, koyanê Bîngolî, Koyanê Şerevdînî. Wa Gola Xamirpetî ser ro bibo vila. Teyr u tur bêro rê eşq. Kîştene biqedîyo. Tenya lawikî bêrê vatene.

Xezale Kam a (Ceylan Ballikaya):

Sera 1986 de Almanya , şeherê Mannheîmî de ama rîyê dinya. Uca şiyê mekteb. Tawo ke mektebê perwerdeyîya baxceyê domanan qedêna, 21 sere bîye. Pêyco şiyê unîversîteya Essen-Duîsburgî, LVR Klinikî de Ergoterapî wend. Sera 2014 de Albumê xo, „Xem“ vet. Eynî sere Ergoterapî u terapiyêqesikerdene (gelo ti vana logopedî) (Carl Rogers)ser ra Lîsanso berz xelesna.

Bestseller; Ya ki Bıwane, Her Memane

Hasan Gündoğdu

Heya bao, dina biya dewa de qıckeke. Kotiê dina de bena bibe, nêxeleşina yengê berci ra. Çıton hez bikeri, nazliya xo rê sa vaci, çıton vaci, çı waxt vaci, vanê ma rê. Roca ke ama dina, roca zeweci, roca eşqî...

Tobe ke şikina xo vira bikerê, ravernê. Televizyon, rocname, radyo, face... Caê de eşina pê. Hende ra ke finderê, rınd. Ni rocu de çık bicêrê, se bikerê, qarısê aye ki benê! Ağayê dewa pile ke se vanê, aye kême. Naynu ke kena, mordemo bariya, mordemê famiya; eke nêkena, herê Gındo Xıdırî ya! Çıqa ke cêna, hende mordema. Zerrê to ra ke çık yeno, nêşikina ey bikere, ey bicêrê.

Neyse, mesala mı na niya. Ez wazen kı wandoğu serde çiyê bınışni. Ez qıdaê to, no ağayê dewa pile esto ya, o qarısê wandoğu ki beno. Kamci kitavi zaf

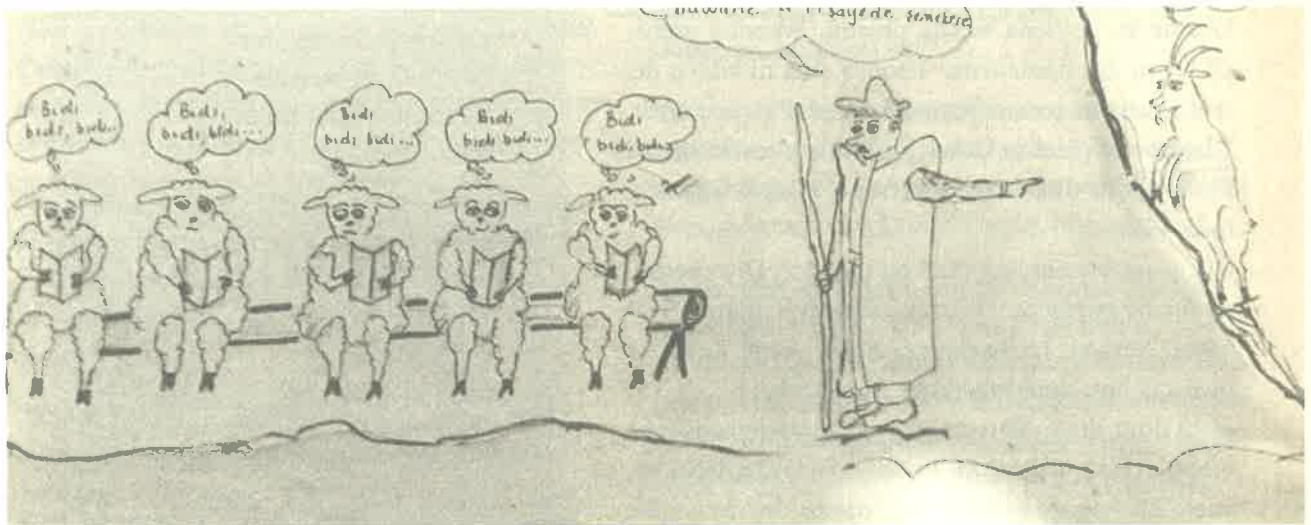
rosenê, zaf waninê, o zano. Hona ke kıtavi nêveciyê, çıqa rosenê, o zano.

Çık bıwanime, çınay rê bıwanime, o ma rê vano. Eke nêwand, wertê wandoğu de caê to çino. Mobet ra düri manena, tenya manena. Şê kena, hemu cau de qalê i kıtaviyo.

“Bestseller”, mordemonê pilu, mordemonê wandoğu, mordemonê entelu cêno xo ver. Cêno binê bandorê xo. İlmê sosyali de ni hali rê “band wagon” (yanê, şüriye ra teber mêmâne) vanê.

Kam, kamci kıtay waneno, ça waneno?

- Dorme mı de têde wanenê.
 - Eki thaba mebo, hende milet waneno?
 - Jü havalê mı, mı rê va, a ri ra wanen.
 - A roji caê de eşiyo pê, zaf kıtavo de xırto.
- (To wand? Çık to rê xırt ama? Nê ma oğlum ez çı

zan. Saykı mı vato. Ez êşiyô pê, mı şê kerd korsan de roşino, mı guret wand)

- Nê ma Hıdır Kanar to ça wand?

- Babalar mı şê kerd Qalu wanenê, Asuru wanenê. Ma, yê ma Pezgewru çikê ma kemio? Ma ki bıwanime.

İson ça waneno, ya ki çınay rê nusneno? Persê isoni estê; dina sero, cuye (weşiye, heyat) sero, esq sero, xo be xo sero. Ni meselu sero vıneno, ni persu sero qurdi keno, decneno serê xo. Wazeno ke dina de, cuye de qe thaba tari de memano. Raştiye bızano ison.

Kıtav raşt bınusno, raa raştiye bımuskıno ma. Kıtav cuye (heyat) serê ma ra duri mekerô, gereko decu zaf, decu tayına giran kero. Meselonê dina ra, meselone cuye (heyati) ra ma dūr mekerô. Ma berzo wertê adrê ni persu. Bivêşime i adırı de. Bivêşime, bêrimo xo. Xo newe de bercime i adırı. Her kıtav de, dūr nejdı bo, tari roşt bo, xo vira kerdene ra bıxeleşim, biarım xo vir. Kotı de senıkime, çık de bêfamime, ma bımuskıno ma. Ma bızêdno, zaf kero.

Ni kıtavu de çık esto? Raver nia vacım; ni kıtavi têde xırabın niyê. Çıqa ke wandoğu azadiye ra, xo sere ra dūr kerê ki. La (hama), eke pına ni kıtavi wanen, tayêna ben zanoğ, tayêna ben sere-akerdayi, mepiyê. Dormê xo de bena wayirê prestiji. Wandoğ asena, şuriye ra dūr nêmanena. Ütopya çına ni kıtavu de, tenê mistizim, tenê postmodernita, zaf tarix u verdi. Distopya ra pırrê ni kıtavi. Êndi dina mexelesne, xo ki. Ne şıkına dina bıxelesnê, ne xo. Kam ke se keno, to ki bıke.

Çık wanê, bıwane, çık cênê pıra, pıracê. Dūr memane thamê ewroy ra. Devrim (dêmdayis, dêmdariye) merd. Xeyalan ra bıxeleşıye. Acêre verdi. Raver se biyo, çık biyo, inu dıma kuye. Simyaci be.

Statü dıma kuye. Ni rocu çık verê çımu dero, ey bıcê bıwane. Fam mekerê ki, bıwane. Persê ke êşiyô pê, vace "To ra gore henıyo. Ez fikirê to de niyo." Nia vace beso. Na qesa, to herine ra xelesnena.

yakê,

yake
çalgepa m'
kurtagepına mı
siliye bıvaro
kurtgepa tu sero
beri tesaniya xu bivêrni ra
sımın, nêsımın, mird nêbonı...

yake,
milçike êna, nisena
hopa gepa tu ser
halên virazena
ez ayrı bila qarın
nêverdon milçiki bêrê
hopa gepa tu ser
xorê gulistan bıkeri...

yake
çalgepa mı
serde çino
mı wedare
çalgepiya xu ser de
iştironê hu bırısnê
va mı re orğan bıbê
hata merdene...

yake
çımônê mı gine
kurtagepa tu
tı yanay, henio
pulkê pori rışino
hopa gepa tu ser
tı vana, Anahita dinawa...

Orhan Göktaş

Thüye: Waxti de rae şiyaene...*

Asmên Ercan Gür

*Ecap ma zovina çi kerd vind? Reyê xo ra pers kime!
Zonê Ma se bi? Raa Heqi, itiqatê ma se bi? Namê
ma se biy? Zovina, zovina çi yeno sima viri..?*

...

*"So so 'mî qedaê can' so! Ra u olağa tu rakerdae vo
sola (salê)! Sona hama; Hardê huyê Dewrêşi, jiyar
u diyarunê hu, zon u zoganê hu, kamiya hu, xozan-
yazi u yabanê hu, Çê MA, Şêmiga Ma, Gomê Ma hu
vira meke! Waxtê ra tepia ki, uncia peyser bê roam
(roa mî) , peyser bê roêm (roê mî)..!"*

*"Bêlka rozê jüyê vejino, xatirunê pi-khaliku be ma u
phirikunê (dêkunê) maê ke ma ra raver şiyê asmên
ra biyê berz, reştê astaru, ine peyser ma rê ano, dano
ma. Çiyo nianên ke bivo, na ma rê, na weşiya ma de
bena haletia de pile, haletia de hewle.."*

*"Eve na bêkeşiya hu Mananali u Dêsim de, Hardê
Dewrêşi de ma hên eve feqirina hu weşiya xo
ramitêne. Rozu verda rozu dîma, asmu verda asmu
dîma, serru verda serru dîma têsê amêne şiyêne.."*

*"Rozê amê, kotme payiz. MA nêzona ke key nia
bi, nu payiz çêverê ma key cînit, da piro? U waxt
ra tepia jê pelgunê payiji, jê sakil, dar-berê xo ra
gînayme waru, hergo jüyê ma erjiyayme caê ra
şime.."*

*"Ma ra, tayinanê ma ki dar-ber u lîzgê xo ra
mendime. Haşa ke vora bîmbareke vorê ma ser,
est pêser, rijiyê ma ser. Ma ra tayine ki gînayme
binê dar-berê hu, qeleviyayme wertê wela hardê
bîmbareki. Eve zerreweşiyê tey vlêşiyayme ru.*

Taê inayê ma ki vîrara vayi - pukeleke ver, dere u
derxunu ra, kou sera vay diyayme, gînayme dosa
Çemê Muzîri şime, Hardê Dewrêşi ra bime dîri,
reştîme welatu, sîku, reştîme taê dugelu.."

*"Şime hama; zerrê ma Mananali de, Çemê Muzîri
de, xozanê Dêsimi de, kounê Dêsimi de, Mamekiye
de, Kîrmanciya Beleke de mend... Nia bi, hama ma
hona ke nêkotme rae, wertê xo de, xo-xo de sond
werd, persê yiqrarine da jûmini. Ma va ke; 'Kamci
roze bena bîvo, a roze ke amê, Ma uncia pêru piya
peyser yême. Pê hewru, pê sîli u sepêlu.."*

*"Se vajime; dina na (nia) çerrexina, weşiyê na
ramina. Dare puniğê hu endi daybi, bivi payiz.
Tijia Homete endi jê amnoni tani nêdêne. Verva
verv, beşmêrde (semsêrde) nia nejdîyê gîlê kou
vejîyêne, uncia hên waxtê kilmeki de doym de
şiyêne çê hu. Endi asma payiza peyêne vi, vera
Gağani vi, zimiston vi.."*

*"Ma; çıqaş ke bîwastêne uncia ki dustê na goç-
barkerdene ser nêşkiyêne biamêne. Tî hên zona
emrê 'Haq' ma rê biriyaybi. Çarê çinê bi na şiyaene
ser. Uncia ra u olaği ma rê osaybi, bivi eskera.."*

*"Çutîr nêşiyêne? Hard, 'Hardê Dewrêşo delaliyo,
şirêno hama, her ca koo, tirro, butu dere u
derxunio. Hevê caê duz rê axuzarime ke biramime,
genim-alêf bijême, non kime domanunê xo ra piya
bîwome, tar-mar biramime... Kar-gure çino! Hetê
ra ki domani mektevunê rîndu-hewlu wazenê,
non wazenê, kunc u kolu, purti wazenê. Nae ser
isonê mao feqîr-fiqare, bêçareyine dest de nalo,
hewetunê xo ra jê sakil, jê pelgunê payiji koto*

vay ver, vay diyo, hên hergo jü erjiyo şiyô caê, şiyô qurvetiye biyo gêriv. A şiyaene, na şiyaena...”

“Jü na bêçareyine ra nêbiyo na goç-barkerdene, na rae kotene. ‘Waxtê 38i’, ‘Waxtê 94i’ de hewrê şiyay amê ra; va-furtuna-pukeleke-dumılıge her ca guretu hu ver, Hardo Dewrês u Jiyar u Diyarunê Kirmanciye, kerdo têsêr u têbine ra... **Mileto feqiro-fiqare kerdo top, domani, hermeti, kokım, nêwes-wes say nêkerdê, hên têde qırr kerdê...**”

“Na tufane, ni tertelu dıma; taê domani, cênci-ozevi ki rıçikê xo ra cêra biyê, hên bêkes, hên dêwezıng hergo jü erjiyê caê ra şiyê, zof ejiyati-qeremeti ontê. Na rişiyêni, na bêbêxtêni eve destê isoni, eve fermanê Tırku ama meyda. **İne hu kerdo noletme, kerdo mırdar, kerdo bêbext. Jü hên nêkerdo, u waxt ra nat, na rişiyêni çı hêf ke soyna domanunê hu ki...**”

“Ni fermani dıma taê rusnê gërb, nu miletê mao feqır na qırrbiyaene ra hên xeleşiyo... **Hama iyê ke xeleşiyê, çond serri kou ra rüt-rupal, vêsa-têsa, ya ki gërb de gëribiye de mendê, kotê binê bandıra Tırku, ‘zon-zoganê hu’, ‘kamiya hu’, ‘itiqatê hu’ roz be roz kerdo vind. En zafine na cı rê çetin ama. Hên wesa-wes, cı rê jê merdene ama. İnu ki na het ra zof ejiyat onto. Eke nia biyo, na xeleşiyaena xo ra sa nêbiyê, zof posıman biyê, nae ser uncia vato:**

‘Keska (keşkia) ma u waxt bimerdêne, mexeleşiyêne! Destê esker kotêne, gonıa ma bıqeleviyêne jümin, ma na ejiyat ki nêontêne!’”

“Na goç-barkerdene, şiyaene dıma; şin-şıwan ma guretime. Ma, kılam u lawikê dertli day pıro, şia gurê da, jê mirçika Phepugi da pıro, jê Thüye bêkes mendime. Gosunê ma de teyna xusayisê awa Muziri, gujiya vaê ‘Koê Sultan Bavay’ mende: ‘ax wax ax wax; ondêr welat ça şirêno, ça delaliyo...’*2

“Ma nia vame hama; ni taliyê şiyay ser çıqaş ke şime gınayme süko, dugelu; uncia ki omidê ma zerrê ma

de hên qayim vınet bi, kêm nêbi. ‘Sondê ma bi. Ma, ‘Hardo Dewrês de ‘yiqrarêni’ girê day bi, pers day bi cı: ‘Some, some hama; roza de xêre key bivo uncia peyser yême.’ vat. Se beno bivo, na mıneta hu ame hurêndi”

“Cao ke şime, jê vırên; ‘qe çımê ma gıneno asmênê khewey?’, ‘bi ke sonde, astaru vinême?’, ‘hewrunê sıpiyu de zerrewes nia dame?’, ‘Tijia Homête sêr kême, kême pistınunê hu?’. ‘Nê!’.”

Eceba ma zovina çı kerd vind? Reyê xo ra pers kême! Zonê Ma se bi? Raa Heqi, İtiqatê Ma se bi? Namê ma se biy? Zovina, zovina çı yeno sıma viri..?

“Çı hêf ke cao ke şime, ma taê uza mendime. Ma tayine sondê hu pê nêguret, namê ma bi vind, ma namê sari gureti nay domanunê xo ra. Ma ra thaba nêkot a derya u dengız. Sola a derya u dengiji kote ma, a sorraxiye de mendime, xenekiyayme şime...”

“Ma tayine ki, hû (xo), hu vira nêkerd. Ma vind nêbime, êst hu ver. Dest da jümin, yêrgatine kerde. Çı beno bivo! Uncia ki, hên nêmezê, lal-kherr, leng-topal pay ra mendime. Peyser nêvınetime. ‘Zonê Ma’ ser, na gëzna delaliye tenê xelesnê. Nae ser, namê ma, nu kar-gurê ma bêlka mestê rê maneno, nu ma rê beso, nu diyagê de hewlo...”*3

“Roza verda têdima, amey şiyê. Axırê ke ra u olaği ma ra uncia osaybi. Hama nafa riyê ma de huyayis bi. Zerrê ma çêf u kêf ra pırr bi. Sa bime ke, odê (wadê) ma yeno hurêndi. Çı waxto ke; Bava Duzgi, Sultan Bava, Buyêre, Jêle, Çhemê Muziri, Hardo Dewrês, **Hiniyê Sulta Mistafay**, Jiara Paçkine, butu piya raa ma pinetêne (pitêne), çımê hu raunê-olağunê ma de mend bi...”

“Rozê, roza usari, sodır sıpetere (sıpêdera) ra uncia kotme ra u olağu. Some, hama çıqaş ke sa bême, hetê ra ki zerrê ma de xof u ters esto, ret (rehet) nime. Xo-xo de vame; ‘Honde waxt ame vêrd ra; se bi, se nêbi?’ Zonême ke; ‘waxt-zeman’ bê vicdaniyo, thaba verê dey de damış nêdano. Çı ke kot

didonunê ey ver, jê distari rêno ra, erzeno uza..”

“Axirê ke cemê sondi, fekê çhemê Muziri de ameyme war. Dest sana çarê hu ver, çimunê hu ser; ven da bover, ven da ‘**Hêzirge**’*4. Dı-hirê rey ma veng da... Hama dot ra vengê keşi niamêne gosê ma. İp-ısjêni bi, theyr-thür bêveng bi. Uncia vengê ma şî, gına koê Mazgêrdi, gına ‘**Kemera Sırsalêke**’ dota peyser cêriya ame gosê ma...”

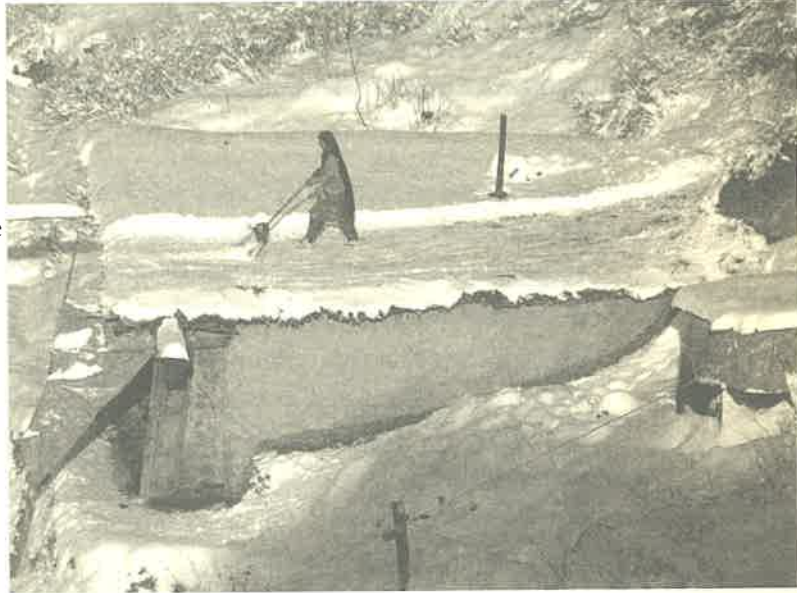
“Keşi cüav ma nêda. Veng-vaz çinê bi. Lozinu de ki dü-mü nêonciyêne asmên; lozini bê dü mend bi. ‘**Hêq bolêmkero!**’ Nu çık bi, çî hal bi.. Waxto virên biyêne; dota vatêne; ‘Nı lau lau sima kamiyê, çî wazenê? Sıma xêr amê! Ala tenê **eğle bê!** Xebere dame wayirê çêyi, goligu bijêrê biarê sima bover vısnê.”

Thaba çiyoy nianên çinê bi. Jê virêni na veng-vaz, na seda niamê gosunê ma. Bime mırruzın, kotme hu ver, hên pêrisan mendime. Çokê ma şikiyay, fir-derman zoniunê ma de nêmend. Verê çimunê ma bi tari, hên hurêndia xo de **çopalê hard bime**, hurêndia xo de bime kud mendime..”

“Tenê vêrd ra, endi teseliya ma kote. Tenê ke ameyme hu, kotme awa çhemê Muziri.. Awa serdine jê kardi pekê ma birnêne. Hama zerrê ma de adiro heni yaman vêsêne ke, qe mewaze..! Axirê, axirê vışıyayme bover. Kelê hu ‘**Jiara Qurbanu**’ ra birna, taê düay kerdi, mıneta hu kerde, vêrdime ra, davacorde şime reştıme dar-ber u lızgê hu. Şime ke çî bivinime; ‘**Bara yi Haq ma rê husk bo!**’ Dina ma rê biye tari, wela hardi ma ser vorê..”

“Dara ke ma payiji **lızgu** ra gınayme waru, hurêndia a dare de, hurêndia ‘Çê Ma’ de, ‘**Şemiga Ma**’ de pukeleke vay dina. Biya huske, dar u ber, lızgê hu şikiyo nia têde koto bine. Hên nêmezet vêsa, hetê ra ki **kermu sanıtı** cı biya wele, jê **kinkori rışıya ama bine**. Çımê ma bi pırr, ma hên **bêkes vılêçewt mendime..**”

“Tenê ke ameyme hu; Ma, hard ra sarê hu dard we, corê dewe de ‘**Kasê Heseni**’ de nia da. Dı-hirê

kemerê sıpêy hên çota çot pay ra tik-biyayi bi. U waxt ma “**MA**” fam kerd, ameyme hu.. Vaê sondi, gilê Koê Muziri ra **uşt** ra, **Kemera Sırsalêke** ser ra ame riyê ma lişt, gosunê ma de guza, bi seda:”

“Mı qedaê cani, ciğeram’ sima butu-pêru xêr amey!.. Xêr ama roam, xêr ama roêm!.. Heq-Oli, Xızıro Khal, Bava Duzgi sima **qori kero**.. Tija Homete, sima bijêro bınê perrunê hu.. Lınga sima kemere nêgino, sola..”

Notê bini:

***Thüyê:** *Mirçika bekêşiyêniya. Bi sonde-tari dewunê Dêsim de nisena lızgunê **tüyo**, jê **firike** derga be derg hên wanena; (zamanda yolculuk)..*

*2: *Kılama ke **Usê Seydi** ser vajiya, çekuyê ayê.. (Nizamettin Ariç ki vano: <http://www.youtube.com/watch?v=AfGf5kB7qZ0>)*

*3: *Qesa **Mikail Aslani**..*

*4: *Mamekiye ra nejdi ju dewa, qeza **Mazgêrdi** ra girêdayiya..*

Xarpêt de Gağan (Gağon, Kal)

İrfan Akdağ

“Gağonê şıma bimbarek bo”, “Gağonê mı bîd”...
Ni vateyi ez vona qey nêameyi şıma zafın vira.
Labelê qıckekiya xo de, mı ni vateyi zaf eşnawıtın.
Sewbina ma miyanê embazanê xo de zaf vatêni
“Ma şêrê keyeyan (çêu) ra Gağanê xo biger”, “Hadi
ma **Kal u Pir** kay bikerê” ya zi “Ma helawê Gağan
keyeyê kam de pewcenê”, Pili ma zi yewbinan ra
vatini “Serra newi ya şıma bimbarek ba”.

Ez wazena verin de vaji Gağan zagonê / kulturê
ma de yew cayo zaf muhim tepşeno. Mıjdanê
serra newi dano. Labelê Gağan biyo 20 serri yo
zaf cayan de bimbarek nêbeno. No zi dec fineno
zerreyê ma. Çumki qıckekiya mı ano mı vira u
rojanê ma de zi çino. Kayê Kal u Pir yeno mı vira,
helawa Gağan yena mı vira.

Gağan çı heyfo kı kahan de mendo, zaf çayan de
biyo vin u piti/qıcı/domani nıkayin nêzani Gağan
çıyo. Labelê goreyê mı, çıyo kı qelbê insani de
mendo, heta kı insan nêmerdo o zi tewr yî qelbê
cı de maneno. Gağan zi ewna yo. Ez wazena zafi
ra hetê Zazayanê Çolig u Xarpêt u Diyarbekır de
Gağan seni bimbarek beno, şıma rê vaji.

Mıntıqayê Xarpêt u Çolig nızdiya Dêrsim ê. Mı
gorê o semed ra Gağan Dêrsim ra viyerto ma
zi. Sewbina Gağan pey nameyê Gağant miyanê
Armeniyan de zi yeno bimbarek kerdış .Coka
tayni zi vanê Gağan roşanê Armeniyan o.

Gağan / Gağon / Gağun Xarpêt de, Depe
(Karakoçan) ra heta Pali, Miyaran (Arıcak) u heta
Xulaman (Alacakaya) zaf cayan de yeno bimbarek

kerdış. Çolig de zi Beldeya Xueşkar (Sancak)
u tayn dewan de zaniyeno u bimbarek beno.
Diyarbekır de zi Piran (Dicle), Erxeni, Hêni u
tayn dewanê Çermug de zi bimbarek beno. Labelê
rojanê ma de Gağan tewr zaf qezaya Diyarbekır
Erxeni de gani mendo u hema zi bimbarek beno.

Ni cayanê pêroyın de Gağan goreyê Teqwmî
Rumi bimbarek beno. O zi şewa kı 13ê
Kanunpeyên (Ocak) bestena 14ê Kanunpeyên
a şewa. Miyanê şarê ma de no teqwmî ra vanê
teqwmî ma u teqwmî Miladi ra zi vanê Teqwmî
Hukmat. Teqwmî ma, Teqwmî Hukmat ra 13
roji tepiya yo.

Gello Gağan çıyo? Semedê şarê ma çı mahnayê cı
esto? Seni bimbarek beno?

Gağan roşanê serra newi yo. Ameyişê serra newi
pey roşanê Gağan bimbarek bena. Na şew de
keyeyan de şami yeni pewtış, govend kay bena,
qıcı keyeyan ra çı ari dani u qey serra newi duayi
beni. **Hetê Çolig u Xarpêt de cı ra vanê “Gağon”.**
Qezayanê Xarpêt Pali u Miyaran u Xulaman de
zi zafi ra cı vanê **“Kal”**. No name zi Kayê Kal u Pir
ra yeno.

Teqwmî ma de helag wextê Gağan ameyni
miyanê qıcan / domanan de şew ra yew heyecano
rındêk destpey kerdını. Xora Gağan ra çend
roj veri zi fekê heme kes de Gağan estı bı. Coka
heyecanê Gağan rew ameyni.

Şayiya Gağan sere siba ra destpey kerdını u heta
şand dewom kerdını. Qıcı / domani qıckeki

çınayanê (elbise) xo yê rındêki girotni pıra u vejıyayni teber, ameyni yewca u piya yew bı yew keyeyan geyrayni. Keyeyan ra şeker, goz, tuy, eskıc ari dayni. Helag şıyni yew keye, verco vatini "Gağanê şıma bimbarek bo" u dima gağanê xo waştını. Wayirê keye zi Gağanê qıcan bimbarek kerdını u keye de çı esto, ay ra dayni qıcan.

Gağan miyanê ciwanan de zi pey **kayê "Kal u Pir"** bimbarek biyni. No kay zafi ra şand kay biyni. Ciwani miyanê xo ra 2 embazanê xu vicinayni. Yew teni biyni Kal u yew teni zi biyni Pir. Yew ciwan sey Kal çınayan dayni xo ra u yew ciwan zi sey pirik çınayan girotni xo ra. Çolig de beldeya Xueşkar de Kal sewbina zığal (odun közü) dayni riyê xo ra u xo kerdını sey Ereban. 2 hebi zi wiskera (tabak) girotni xo dest, mehla de keyeyan geyrayni u şıyni kam keye o ca de kay kerdını .Şaro kı yın temaşa kerdını yı zi qal eştını Pir u waştını Kal hêrs bikerê. Tayn wayirê keyeyan zi Kal u Pir ra govend girotiş waştını. Kal u Pir zi piya govend girotni. Destanê Kal de yew çonçal (baston) estı bı u cêniya xo (Pir, Piri) şar ra pawıtını. Tayn ciwani zi waştını dest bierzi Pir ya zi waştını pir biremni. Labelê Kal nêverdayni u ewna yew kay, kay biyni. Eg no govend ya zi ramoş (gösteri) weşê wayirê keye şêra, wayirê keye binêkna zaf çi dayni ciwanan.

Ciwani şıyni kam keye, o keye ra yew çi girotni. Tayn keyeyan ra ruen (ron), tayn keyeyan ra welık (toz şeker), tayn keyeyan ra zi ardu ari dayni u axırı şıyni yew keye u o ca de zi cêniya keye, ciwanan rê **helawê** (helva) Gağan pewtını u ciwani piya no helaw werdını. Sewbina rey-rey zi herunda Helaw, **Luel (Lol)** pewtını u werdını.

Helag Kal u Pir semedê Gağan keyeyan geyrayni şarê keyeyan zi kewtını yın dıma u bimbarekiya Gağan rê iştiraq kerdını. Kayê Kal u Pir miyanê qır u keyf de viyertini. Sewbina keyeyan de zi şam

(şami) ameyni pewtiş. Şarê keye piya şam werdını. Şami ki şewa Gağan ameyni pewtiş, goreyê ma bereket u sewab biy. Temsilê yewiyey u piyayey ma biy.

Ma kayê Kal u Pir teyna Gağan de kay nêkerdını. Ma amnani qezayê Xarpêt Depe (Karakoçan) ra kewtını rayêr (raye) u vejıyayni ware. Koyanê Erzıngan, Dêrsim u Çolig de wareyi ma estı biy.

Amnani ma helag veciyayni ware, xorti / ciwani wareyi tayn şandan ameyni pêşêr u kayê Kal u Pir kaykerdını. Xeyman (*kıl yününden yapılan çadır*) geyrani u malzemeyê helaw ari dayni. Ware de zaf çi çine bı, coka ciwani pey Kal u Pir wextê xo viyarnayni. İtiya de zi kayê Kal u Pir sey Gağan kay biyni. Nıka ni wareyi zi veng u variti.

Axırı Gağan roşanê serra maya newi yo. Lazımo vini nêbo u qıcanê mǎ rê bımano. Ma zafın hını bar kerdi şaristananê (sûkanê) pılan ya zi teberê welat. Labelê no Gağan bimbarek kerdış rê mani niyo. Ma zerreyê keyeyê xo de zi eşkeni tewr qıcanê xo rê Gağan bimbarek bikerê, qıcanê xo rê bımusni u miras verdi.

Wendoxi ma yê erciyayê (delali), Gağanê şıma pêroyın bimbarek bo u şıma pey yew dua eşkeni Gağanê mı bıdi.

*İrfan AKDAĞ, arzkarê programê "Ma Bigeyri, Ma Bıvini"

e-mail: i_akdag23@hotmail.com

twitter: @i_akdag23

Zîyar û Dîyarên ke Coxrafiya Gimgim û Dewanê Gimgim Der ê

Wusênê Gestemerde

Qizilbaşanê kirmancan mîyan de yane bawerîya qizilbaşanê kirmancan de zîyar û dîyarî firaz û bimbarekê. Seke firaz û bimbarekê hênî kî cayê de zaf taybetî û cayê de zaf muhîm cênê. Qizilbaşanê kirmancan her tim bawerîya xo bi zîyar û dîyaran, xas û gerçegan, hard û asmênî, roj û tîjîye, awe û adir, aşma newîye û astarê şodirî... arda û hertim kî xo re qible guretê. Yanê destê xo êştö pêş û eteganê zîyar û dîyaran, xas û gercegan, nur û ewlîyan û xo re cira duwa û minete kerda. Caran zîyar û dîyaran ra omîdê xo nêbirno. Nê zîyar û dîyaran ra hertim miradê xo diyo. Zîyar û dîyarê ma wayîrê seata tengê. Seata tenge de hazir û nazirê. Coka ma ke kewtîme tenge etabo virên de

venga zîyar û dîyaran, venga Xizirê Kalî, venga Duzgin Babayî... dame û minete û duwa kenîme.

Tarixê nê zîyar û dîyaran tarixê hazar serrano. Ma kî nê tarixê xas û pakî bi zere pakîye gere biresnîme nesîlo ke ma dime êno, biresnîme înan. Helbet êy her ziyare hêkete de xo, manaya de xo û tarixê de xo est o. La seba ke mordem derheqê nê zîyaran de tayê çîyan bizano û binusno, seba naye kî waxt û îmkanê mordemî gere bibo, ke mordem ziyare bi ziyare bicêro û derheqê nê zîyaran de rind pers bo û hênî tarixê nê zîyaran raşt-a-raşt binusno. Zöbîna ma çi binusnîme kî zurî êna.

Murat

Guşkar Baba / Guşkar - Gimgim

Coxrafiya ya Gimgim û dewanê Gimgimî ra ke mordem cêra, her çar koşê na coxrafiya ya rengeyîne de zîyar û dîyarî rêz bi rêzê. Onciya nişan û nişangê zîyar û dîyaran kî ca bi cayê na coxrafiya de û duştê zîyaretan de sey qurçanê kemaran rêz bi rêz nîjnayîyê.

Bi namê zîyar û dîyaran; koy û tumî estê, kemer û kuç est o, çime û çungê estê, hênî estê, darî estê, çemî estê, goli estê, hewşî estê, nişangê estê, teberîkî estê,...

Helbet bawerîya ma de zîyar û dîyarî firaz û bimbarekê û çimê ma de pêro kî juyê. La tayê zîyar û dîyarî estê ke zaf namdar û zaf kî hetê millet ra êne zîyaret kerdene. Nê zîyaran ra; Koyê Goşkar Babayî, Koyê Hazir Babayî, Çadir Baba, Hênîyê Xizirî,... hama hama her dem û her waxt mêymanê xo êstê. Millet, nê zîyaran bî nîyaz û mîyazanê xo, bi loqme û qurbananê xo şonê ser zîyaret kenê. Nê zîyaran ser ro zav û zêçê xo re, der û cîranê xo re, nas û dostê xo re, êl û qomê xo re û xo re rica, minete kenê û cira mirade xo kî wazenê.

Ma waxt ra sey her çî zîyar û dîyaranê xo re kî wayirtîye nêkerde. Ma zîyarê xo rind nêşevikitî. Ma der û dormê înan pak nêguret, der û dormê înan de dês û duwar nêviraşt. Ma serê zîyaranê xo ra hama ju dare, ya kî ju dara meywî ronênê. Ma cayê ronîştene, cayê mîyaz vilakerdene, cayê qurbane sarebirnayene, cayê non potene û hazir kerdene nêviraşt. No derheq de hona xêlê kêmasîya ma est a. Ma hona hondê qedr û qîmet nêdamê zîyar û dîyaranê xo û hona hayrê verê zîyaranê xo kî nîme. Raştî kî rewşa zîyaranê ma kî hon de rind nîyasena.

Koyê Hazir Babayî (Gestemerde)

Dewa ma Gestemerde de zîyara Hazir Babayî kî est a. Helbet ê her zîyare hekete de xo est a. La çî hêyf o ke derheqê nê zîyaran de honde fikrê ma çîn o. Koyê Hazir Babayî rêza Koyanê Bîngolî der o. Koyê bimbarekî hama hama qasê 2500

metre (?) berz o. Ser ro hewşe ama viraştene. Der û dormê hewşê bimbarekî de dar o mozên yane der û dormê hêwşê bimbarekî birr, kemer û kuç o. Dewa Gestemerde ra kî pîyatî qasê seate-seatonênceno. Na berz buna Koyê Hazir Babayî ra Gimgim û dewên Gimgimî sey zerê tasê asenê. Na ziyare hetê dewijanê ma ra, her serre amnanî êna zîyaret kerdene.

Dewijan ke kar û gureyê xo xelesna yane vaş û maşê xo ke çînit kerd lode hona şiyene ziyare ser. Hetê dewijan ra ke roja zîyaret kerdene ziyare amê kifşe kerdene yane rojanê hefteyî ra zafene roja ponçsemîye amenê tespîtkerdene. Çunke bawerîya ma de roja ponçsemîye firaza. Coka na roja ponçsemîye ke ame tespît kerdene, na esna de kî xebere danê dewijan pêroyîne û herkes gore na roje nîyaz û mîyazanê xo poceno ya kî xo re loqme hernenê anê û tayê kesî şand ra şonê zîyare ser manenê, tayê kesî kî şevaçe şodir ra kunê rayê û şonê na zîyare ser.

Bi serrano ke dewijê ma her serre amnanî qic ra pîl pêro pîya nîyaz û mîyazanê xo cenê û şonê na zîyare ser. Ez bawer kena hona anê serranê verî kî hetê Pîr Sêy Wusêne Dewrêş Silemanî (Dewa Keça) ra hewşê Hazir Babayî de cem û cemat kî amê giredayenê.

Seke êno bi zanitene bawerîya qizilbaşanê -kirmancan de adir, awe, roj, aşme, hard û asmên hem cayê de zaf muhum cêne û hemî kî firaz û bimbarekê.

Adir, Awe, Roj, Aşme, Hard û Asmên... bawerîya ma de firaz û bimbarekê. Coka ma de adir bi awe nênoşaynitene. Dak û pîrikanê ma adir locine de bi wela adirî pêmitê tê û hêyanî roja bînê bi nê adirê pêmitayî, rêyna locine de adir kerdê we. Bawerîya ma de awe kî firaz û bimbarek a. Ma de awe zelalîya, masum û pakîya. Rêyna bawerîya ma de roj û aşme firaz û bimbarekê. Roj û aşme roştîya hard û asmenîya. Bav û kalê ma, dak û pîrikanê ma şevaçe şodir ra ke vaştê ra, waxto ke roj pê

koyan ra vejîyêne riye xo çarnêne ra rojî û hîre rêy kelê xo re rojî birnênê. Hardo dewrêş o ke ma non û risqê xo ra marum nêvirdano, asmêno gewe wo ke ma roşt û şewleyê xo ra marum nêvirdano, ma coka bawerîya xo bi hard û asmênî kî arda, coka ma dê firaz û bimbarekê.

Namê Tayê Zîyar û Dîyaranê Coxrafiya Gimgim û Dewanê Gimgimî:

Bada: Kalo Sipe

Civarika : Hewşê Sêy Momunî,

Çorsane : Girê Boxa

Dapage : Ziyara Komele, Nîşangê Goşkar Babayî

Dirba : Tujik Baba, Kanserik

Emera : Şeyîdê Kalurî, Şeyîdê Cîranî, Şeyîdê Gola, Kemera Xizirî, Linga Dundule, Şeyîdê Qewaxî, Şeyîdê Keloşke, Şeyîdê Gilorî

Gadiza : Şeyîdê Dîyarî, Duzgin Baba, Linga Dindule

Gestemerde : Hazir Baba, Weysel Qiranî, Melum Dede, Golo Bêbin, Şeyîde Çale, Şeyîde Wa û Biray...

Goşkar : Goşkar Baba, Hewşê Kujî / Kujê Budelayî, Şeyîdo Cîran, Ana Fadile

Guleciye : Ziyara Armeniyan

Gulike: Asparê Gola Dîyarî

Înaliye : Melekor

Îskender: Asparê Gole, Şeyîdo Pîl, Şeyîdo Qic, Kalo Sipe, Poruko Kud, Hewşê Weçî, Hebîb Baba, Ziyara Gola Qice, Ziyara Hênîye Kawara, Ziyara Pîle (Gola Xamurpetî)

Keça : Çadir Baba, Hewşê Dewrêş Silêmanî, Tekkê Linga Xizirî, Gulî Baba, Golo Sipe/Sultan Gazî,

Kemerê Hemgînî : Hewşê Baba Murşitî , Sipelayê Mûriyê, Dara Apê Memelayî, Xortê Dîyarî, (HUŞU SEYÎT KAMER ZÎYARETÎ) ?

Kovike: Gola Sar / Gola Serdine (Asparê Gola Sar),

Şeyîde Bîngolî

Kuzike : Ziyara Xizirî, Şeyîdê Xorozi, Şêxsafî

Mezra Zerdî : Şeyîdê Çale, Şeyîdê Hesare

Muska : Kalo Sipe, Hênîye Xizirî, Waya Xizirî, Çel Kaniya Waye (Çel Kaniya Sipiye),

Qasima : Şeyîdê Keloşke, Şeyîdê Beja, Şeyîdê Merga Seterîjî, Şeyîdê Tapê Kurre

Reqasa : Mezela Pîr Sey Nesemî, Sercî Baba, Şeyîdê Meydanî

Sêgire: Hewşê Kalê Sipeyî , Sercî Baba

Serçuge : Çêverê Çêye Dergî, Nefesê Dara Weşe, Çarmînê Xanşerefî,

Sofiya : Ziyara Gorna, Turbeya Hazir Babayî

Şema : Şeyîde Dîyarî

Taçî: Ewliyayê Sîrrî (Xulinda Ewliyayê), Daka Emîna / Baba Bozî, Ferzîmelek, Şeyîde Mahmudî

Tata: Şeyîde Cîranî, Ziyara Boverî

Tanzîke : Ziyara Dara Qertale

Uskîra : Gulzerîna Waye (Gulzerîne), Gul Mistefa, Xorto Qemer, Gul Hemed (nê çarmîna zîyarî wa û birayê) Linga Dindule, Şeyîdê Çale, Ziyara Hawt Birayan (?)

Xaşxaşe : Şeyîdê Birî, Waya Xizirî, Ziyara Sefîle...

Xelefa : Şeyîdo Cîran ...

Xoşa : Ziyara Garîp Dedeyî, Hewşê Kokim Mahmudxanî (Mezala Pîr Mahmudxanî), Hewşê Dîyarî, Asparê Şêbeş, Linga Xizirî, Şeyîdê Gomî , Hênîyê Zîyare, Xanşeref

Zaçexe : Hewşê Mezela

Not: derheqê nameyê zîyar û dîyaran de xêle hevalan mi re ardim kerd, no sebeb ra kî nê hevalan pêroyîne re zaf teşekur kena..!

Kılame

İdris Yenok Solmaz

Mı xo ozna paga bonê dê khewi
Binê dêsê ae de biyu dı qati, eftarê xo dü kerd
Herra ae xo eşt bextê ğeyalunê mı
Wela eftarê mı herra ae de biye têwertê ra

Mı jü kılama rae nornê
Locına ricıyaya khewiye ez gos du
Ez bêvengiya ae de biyu hepıs
A ki mehpuşıya mı rê berbê

Ez zerria jü kol'a belu
Serayunê koledaru ra goyni kırrısonu holıka
kole
Holıka kole zê fikirunê mı bêtékına
Tey mendene canı rê qesıta

Ez goyılê jü Kırmancê heşıriu
Ebe zonê xuyê dirbetını, vao ke sama sono, cı rê
kılame vonu
Kılame xençero melemına
Melema xo roy rê xapıta

Şiliya ke vora hardê binê mı
vató, canê şıay ver voru
Vao ke amo çêberê verê mı
vato, canê şıay ver amu
Vilê berê hêgaê mı tım çewto
Kilê verê çımunê mı tım hiyo
Ez jü royu ke, bêimkanu ke acêri asıl

Jü bedenê herrênê pêsey de mehpusu
Hepısê mıno, hardo ke şiliye canê şıay ver vorê
pıro

Zeman helqunê zıncılu ra vêreno ra, sono
Wertê zıncılu de zerria bêçariye ronıştiya
Gırêdaiye, nêmecete, khulın u dirbetine

Rengo tek gewro,
ebe sıpêyunê xuyê xapıtoğun u şıawunê xuyê
dayımu

Gewr wertê sêni de ništo ro,
hisu vêsнено, welu qelbi sero vay dano
Gewr wertê sênê mı de ništo ro, mı qedneno

Sewi persu danê ra arêser
feqet, bêçıkê ke herfu bımunê, dirbetınê
Tariy derdu nanê ro arêver
feqet, zonê ke inu bıwanê, dirbetınê

Cüabi ke naqam zur kenê,
ez raştê heqetunê xaxudu yonu
Fikirinu, vêsону, sayınu
Derdi ke mı cênê zerrê xo,
ez ke hetê xo bıçarni ra koti, tıp u teng vışını
Lehzê mı ke guvaisê sewa nêwese de mı pencur
kenê,
ez ke se bıkeri, tıp u thol ricınu

Çıra satunê soni rê tikmola deqau
Çıra tariy mı rê sırrê u destê sewe rê ozau
Rajiyına welağı zura dermanê aciyuna
Aynu ke angorê rae çımê mı wendi
Çıra sıfrê satunê arxabi de ronıştiyu
Qetliamê lehzun u gamu ra ke vêronu ra,
wertê avacunê lehzun u gamunê xo de
şiyaisunê isızu rê mecburu
Henı ke waxtê mı şıao, henı ke soteo,
zerrê sırrı de rengê tariyu

Weliyına fikru bêmesulêta
Waşiyına hisu, moca xo seroa
Can ke kewto zerrê tariy,
tari ke zerrê canı de biyo pır,

ro qirro, vengê xo perdika qelbi dirna
 Qesê ke viley lew kenê, nutiğe kenê lal
 Zurê ke hay re ci biyaene de, bêrengiye xapnenê
 Sukê zerrê mı biyu-nêbiyu herb derê
 Sukê zerrê mı biyu-nêbiyu viranê

İstiqbali maji dardo we, heni sır gureto pıra
 Ray her ke biyay dergi, benê dergi
 Sera bari ver araq çarç beno
 Qefeliyaena,
 çeperunê teliyinu de goyni caverdina
 Merdena,
 raunê dergu de serdu ser merredina ra

Meymanu ez
 Kounê pakau rê
 Deştunê qeracu rê
 Hardunê sorraxu rê
 Çimunê bêferu rê

Düau ez merdenu rê wendu
 Qumê sata mı ke çarç benê
 Zowtu donu düau ro
 Dina ilahunê tariyu rê meymanu
 İmtanu ez xetu ro nuştu
 Ez nêşkiyu derdunê xo binusni

Roê mı vındergunê raunê qediyaunê peyênu de
 pino
 Demê bêcüabiy'o bêqediyais de qedino
 Binê asmênê ni demi de, ser de astarey ke
 recefinê,
 recef kuno zerre, aynê zerri şikino, rışino
 Vaê jü amaişi kewto bare
 Pişteke jü piştişi kewto heqe
 Beden ke postiki qebul nêkeno,
 postik ke bedeni pê nêcêno,
 royo kewte qılasu ra sono, her ke beden qılaşino

Notê bini:

era arêser daene: üstüste koyarak toplamak

ero arêver naene: yanyana dizerek toplamak

naqam: içten

raştê heqetunê xaxudu amaene: derme çatma hakikatlere rast gelmek

tikmola deqa: dakika oku (yelkovan)

oza: dümdüz-engelsiz-pürüzsüz

sıfrê satunê arxabi de: saatlerin akrep sofrasında

wertê avacunê lehzu: anların avazlarının ortası

soteo: yanıktır

waşiyine hisu: duyguların vahşiliği

vındergunê raunê qediyaunê peyênu de: tükenmiş yolların son duraklarında

Asmênê Domantiya Mi

Mutlu Can

‘Ma xo vîr ra mekerîn, seke ez tim vana û bawer kena;
vîyarte esla vîyarte nîyo, nika yo.’

(Theo Angelopoulos)

Doman bîyayene û wextê domantiye. Nê her dîyini ke ênê mi vîr, ez ruhê xo de ricifiyayîşêkê xorîn hîs kena. Ez înan ra çiqas dûrî kewta û çiqas kî nêzdîyê înan a...

Domaniye, xatirayê domantiye sey hewrê asmenê xafizaya merdimî yê. Senî ke yew (jû) şoro titîke/tapê koyanê berzan û uca de vajo sereyê mi resto hewran û înan de kewto têmeiyan wextê domantiye kî hetê mana ra maneno ro ê tawan. La rojêk (yew roje) merdim vînenno ke ameyo war. Hewrî ci ra berz mendê. Domantiye sey (ze) hewrê ke destê xo esla nêresênê ci menda. ‘Eke ê biwerdêne ez hîna (hona) doman bîya.’

Ez 1978 de dewêka Gimgimî de ardîyaya dinya(ameya ardêne) Dewa ma; Kemerê Hemgînî, hetê ver bi Mûşî de ya. Dewe nameyê xo zinaranê Hemgînî ra girewto. Nê zinarî peyê dewa ma de yê û wextanê kanan de vanê meşê hemgînî nînan ser o hemgîn viraştê. Seba naye baw-kalê ma nameyê dewa ma Kemerê Hemgînî no pa. Seba ke derûdorê ma de awe zaf çin a dewa ma hetê dar û daristanî ra feqîr menda. Feqet cayêdê berz, yakerde û hewayê xo weş de awan bîya. Yew/e (jû/jûye) ke Kemerê Hemgînî ra ver bi Mûşî biewnîyo (nîyado) rindekiya manzaraya deşta Mûşî sey tablo vînenno/a. Hela ke şewê dewa ma. Tariya sîmsîya de roştîyê lambayanê Mûşî sey (ze) murayanê (morêkanê) sêneyê kênayêda (çênayêda) kurde bereqîyenê.

Ma ke şenikiya awa dewa ma bidîmê hetêk, a eynî sey verê cû ya. La şarê xo ney, ruhê ma ney. Ez vana wela/hardê aye, meytê/mezelê ma yê ke ma bi sozê

wayîr vejîyayene emanetê derûdorê aye kerdê sey sêwiran (sêwîyan) ê. Koç û ziwanî ra cîyabîyayîş yan kî visîyayîş ruhanê ma ser o birînanê/dirbetanê xorînan yakerdê. Ma çiqas mewazimê ê birînanê xo reyde (de) bêrimê têrî kî înan ra remayîş mumkiñ nîyô. Na mana de beno ke no nuştêyê mi tomografiyê ruhê mi bo.

Ez yew lajêk bîya, piyê xo ra jû heb. Coka nameyê mi Mutlu bîyo. Neke ez mutlu bîya mutluyo rastikên piyê mi bîyo. Hirê kênayî ra dima bîyo wayîrê jû lajî. (Winî/hênî kî mend) Mutlu yanî bi goreyê ferhengê kirmanckî: bextîyar,-e, bextewer,-e, zerrîweş,-e, kamiran, -e, mesud, -e. Mi nê nameyan ra bextewerî ra hes kerd. Bextewerîya mi, Kemerê Hemgînî de dest pêkerd. Ez domanêdê dewa xo bîya û dewe parçeyêdê mi bîye. Asmenê xo yê kewe senîn bî erdê (hardê) xo kî winî (hênî) bî çimanê min ê domantiye de. Merdim senî ke hewayo pak/temîz bianco cîgeranê xo û rehet bo vajo Oxx!! Dinyaya domantiya mina ke dewe de vîyarte (derbaz bîye) kî wayîrê atmosferê wînasî (nîyanên) tebîi û weş bî.

Mi reya tewr verêne nameyê şaristanî (şehêrî) senî eşnawitbî (heşnaybî) nîno mi vîr. La derbazbîyayîşê reya verêne yê na çekuye zaf weş êno vîrê mi. Ge-ge piye mi xo reyde (de) ez kî berdene Gimgim; çarşî. Ez û ey ma şîyenê loqante perojîya xo werdênê. Nanê şehêrî/loqanteyî (dewijê ma ci ra vatene nonê şehêrî) mi reya verêne ê loqanteyan de dibî. Roje

pîyê mi reyna şîyene Gimgim. Ez tey heta minubuse şîya û mi ci ra vat ke " Apo ti ke şande ama mi rê nonê şehêrî bîya" peşmirîya (gülümseme) û manaya "heya"yî de sereyê xo hejna. Şande ke gêra ra ame ez teber de bîya mi bi heyecan vaz da şîya leyê. Ey torbe ra nonê vet û mi rê derg kerd. O taw senî ke tirkî vanê "awa keldayîye virdîya sereyê mi ser" ez winî bîya. Kaşo ke mi pîyê xo ra nanê firine ke bi tirkî ci ra vanê "somun ekmeği" waştî. Ey şîbî mi rê nanê pîdeyin (tırnaklı pide) ardbî. Ez a domano 4-4,5 serre gêra ra pîyê xo û mi vat:

-Nono ke mi waştî no nêbî! Û ez murizîyaya. Seke mi nê cewabî da , pîyê mi bi destê xo yê giranî lepatêda (şırmaqe) zixme eşt ro mi. Va:

"Hem wazeno hem kî begem nêkeno. To dîyo ... "

Wexto ke mi xo êdî zana ez musaya ke hîrê wayê minê pîlî İzmir de yê. Uca hem wanenê hem kî xebetîyenê. İzmir; şehêr... Mi xo bi xo vatene no şehêrê İzmirî çayêde senîn o gelo? Herhalde dewa ma ra zaf-zaf pîl bî û zaf qebralix bî. Tabî zanayîş û fehmkerdişê mi goreyê ê çaxan bî. Hema ke ez nêşirawitbîya (nêruşnaybîya) İzmir, di sûrîyî İzmirî restbî heyate mi/cuya mi. İnan ra yew, defê waya mina qije (serrê ra her hîrine kî mi ra zaf-zaf pîl bîy) ameybî dewe; tatil. Xo dest de mi rê sey dîyarîyêk (jû hedîye) cîpadê qijkêk û surê ardbî . Ez hende keyfweş û hende maşiqê a cîpa sûre bîbîya ke heta şewdir hewn nêkewt çîmanê mi û tim aye ra ewnîya. (qayt kerd) Dîyînî kî, heqîqeten ewro bile nêzan kotî ra kewtbî heşê/aqilê mi feqet otobusanê sûran yê İzmirî ke mi ê qet nêdîbî -serran ra dima ez musaya ke markaya İnan MAN bî - ra zaf heskerdene û zaf waştene ke ez İnan bivînî û bînişe ci.

Yew hamnan ame. Qerar ameybî dayene. Êdî (endî) wextê minê mektebî nêzdî bî. 1984 de seba wendişî ma û pîyê mi, ez waya mi reyde (de) şirawitbî İzmir. Wayê mi semtêde zafê nufusê xo karkerî biy de banodê di çimên (di odayên) kîra kerdbî de mendenê. İnan hem wendenê hem kî xebitîyaynê. Ez Mutluyo panc serre êdî leyê İnan de, hem sey birayê İnan hem kî domanê keyeyî bîya.

Ya, ez êdî şehêr de; İzmir de bîya. Sey her domanê/a

dewe mereq û heyecanê şehêrî mi girewtbî. Di-hîrê rojan ra dima mi rastîye gorê xo fam kerd. Erdê ke mi ser o kay kerdene, biza ke mi virdene dima, tendura ke maya mi tede ke nan pewtene, nanê germinî bi toraq û ronî gude kerdene dayene mi, o çimeyo serê rayîrî ke wexto ke ez û maya mi ma pîya perojîya pîyê mi ci rê berdêne hega eke ez têşan bîyene maya mi ci ra bi kafa xo mi rê awe dayenene şimitene... her çiy mi ra dûrî mendbîy. İnan ra dotêr yew problemê mi estbî. Ziwanê şehêrê İzmirî sewbîna bî. Kuçeyanê (sokak) ey de yew ziwano xerîbo ke mi ci ra teyna (tena) sey (ze) Evet (Heya), Hayır (Ne), İyiyim (ez rind a)çend çiyî zaneynê qisey bîyenê. Mi tirkî nêzanitene û aye ra nêşkiyayne kesî de qisey bikerî. Seke ez bîbîya lalêk ê wextan. Eke êno mi vîr ez vana halê mi mendêne rê sexneyanê meşhurî yê filmanê Angelopoulosî ke xercê qehreman/qehramananê İnan heme/pêro insanî bîni seke cemedîyenê (sey heykelan bêherket manenê) Bi vatişê tirkan ez sey "sudan çıkmış balık gibi" (sey maseyo/a ke dengîzî ra ameyo vetênê) bîya. Bêmulaxa ez qasê hîrê aşmî winî bêveng menda. Mi kesî de qisey nêkerdene -(da) hîna raştê ci nêşkiyayne qisey bikerî- la (hama) ez tim fetilîyaynî. Ez xo rê şîyene kîşt/leyê rotişgeranê seyyaran, verê beqalan û dingê otobusan. Nîyetê mi o bî ke ez insanan bigoşdarî (goşbidî İnan) ke nê ziwane şehêrî (tirkî) bimusî. Seba mi, tesîrê ê hîrê aşman sey travma bî. Feqet Heqî rê şikir mi a rewşa travmatîke bêxesar vîyarna. (derbaz kerd)

A roja verêne, roja ke mi sinifa yewinî yê wendegêhê verênî rê dest pêkerd sey (ze) zafê rojanê ê wextan mi vîr ra qet (hîç) nêşona. Mîyanê heme (pêro) wendekaranê mektebî de ez sey morcele (miloçik/e) yo ke rayîrê (raya) xo vîndikerde bîya. Mi nêzanitene ke ez kamcîn hetê ser şorî, kamî de, senî qisey bikerî? Çunke ez hema (hona) tirkî tam nêmusaybîya. Seke çuçikêdê (teyredê) xerib rayîrê xo şaş bikero û pencera ra bikewo zere ez kî a sinife de winasî (henên) bîya. Serran ra dima mi ferq kerd (hayê ci bîya) ke fotografê min ê her panc sinifê mektebê verênî (ilkokul) de ameyo antene de, pêro embazanê xo yê sinife mîyan de ez vile çewtbîyaye vejîyaya.

Wertê/mîyanê hende domanan de tena ez vileçewt û huznin. Ez vana sebebê vileçewt û huznin bîyayena mi, psîkolojî yan zî travmayê min a ê rojan bî.

Ma û piyê mi çar serrî ra dima (1988 de), goreyê vatişê înan nêşqaybî hesretê ma rê hîna zêde dîyax bikerê û keyeyê ma dewe ra bar kerd û ameybî İzmir; leyê ma. Ma êdî pêro piya bîmê. Piyê mi çend aşman ra pey bi pereyê ke rotbîyayîşê mal-dewarî ra qezenç kerdbî ma rê banêk herîna. Ma zaf şa bîmê ke êdî yew banê ma estbî. Heta ke mi bi heyecano pîl piye xo ra pers kerd:

- Apo bonê ma de balkone esta? (Banê wayanê mi de balqone çin bî)

O kî bi rîhuyayîş vatbî.

- Esta mi qeda bigirewtene hem kî pîl a.

Tabîkî mi gorê serra xo ê çaxan zaf çîyan ra fehîm nêkerdêne. Piyê mi taxa (mehlaya) Yamanlarî yê Karşiyakayî de (na taxe nika Bayrakli rê girêdayî ya) bi vatişê tirkî "gecekondu" herînaybî. Rayî çamurînî , awe çin a, wesayîti heta cayê ênê ûsb. De ez kamcîn vajî? Seke şima filmanê kehenan (kanan) yê Yeşilçamî ra zanênê tam cayodê henên bî mehlaya ma. Mî sinifa hîrêyine ya mektebê verênî ra tepîya uca de wend û ez "Wendegêhê Verênî yê Evren Paşayî" ra bîya mezun. Reyna rojê ê mektebî de ez yan şona sinifa çarine yan zî pancine, ma derse ra vejîyayî. Mî dî ke maya mi ha ya baxçeyê mektebî de binê dare de payan ser vinderteya. Ez şîya leyê. Tebî nika nîno vîrê mi; çî bî a çira (çinayrê) ameybî. Mî tey (aye de) tirkî qisey kerd. Aye kî bi zîwanê ma (kirmanckî) cewab dayene mi. Mî xo murizna û perna ser. Mî vat;

- Daye!! Mi to ra çend reyî vat ke tebera zonê ma qesê meke. Ti hona tirkî nêmusî, xirab qesê kena û coka çarnena zonê ma ser. Ti ke tirkî qesê nêkena û ebe nê kincan êna mekteb ez leyê mîletî de şermayena...

Maya mina feqîre, hema di serrê xo tamam nêkerdbî İzmir de. Lajê aye pernaybî ser û ci ra vatbî tirkî qisey bike û kincanê şehrî pay ke (bide xora). Ê awire (bakışları) aye bevêng û huznîni sey vizêrî ênê mi vîr. A winî bêveng mende û ez ke bîya sakîn bi vengodê nizm vat "-tamam ben daha türkçe konuşuyor (tamam ez êdî tirkî qisey kena) bêveng rîyê mi ro ewnîyaye

mendê. Kam çî zano bluske min o ke bi nê vateyanê mi ginaybî ruhê aye tesîrodê senîn viraştîbî ê deqayan de û dima?

Koç her çîy ra ver zîwan ra visîyayîş bî seba mi. Ez ke ameya wextê lîse mi weş fehîm kerd ke şarê ma şeheran de tena zîwanê xo rê ney elewîtîna xo rê kî wayîr nêvejîyenê yan kî înan dayene we. Nika her çîqas hetê vajîyayîşî ra nînan rê wayîr vejîyayene esto kî cuya (heyate) xo de ciwîyayîş hetê komelkî ra hema-hema nêzdiye sewîyeya çin biyayene de yo. Ma welatê xo de; dewan û qezayanê xo de sey kincêdê xas û bi rengê xo yê orjînî bîmê. Ma koç kerd şeheranê tirkan, atmosferê înan ma rê bî sey awa keldayî ya ke tede boyaxê qumaşî estbî. Şarê ma, merdimê ma renganê xo vurna (bedilna /değiş kerd) tede. Xulasa sey verê cû nemêndî înanê ma. Helbuke maya mi domantîya mi de zaf reyî vatene "welatê şarî nêbeno welatê merdimî" ma xo aîdê ê şeheran dîmê. La bi nasname, kultur û zîwanê xo ney. Coka ma roj bi roj helîyayîmê. Ma ke berîn ewro, ewro zî koçê şarê ma dewam keno. Qismê şarê ma yê-ke-hetê hîs û mezgî ra xo rê, zîwan, kultur û îtîqadê xo rê hem hetê fikirkî hem kî hetê pratîkî ra wayîr vejîyeno, bi rengê xo yê orjînî ciwîyeno (weşîya xo rameno) nêtede qismê girsî (pîlî) yê şarê ma; kênêkî; xort û domanê ma rengê xo vîndî kenê. Otoasîmilasyon, polîtîkayanê asîmilasyonî yê dewlete ra weşêr zerar dano ma. Tam kî tiya (îta) de ez bi nimûneyêka trajîkomîke ke sereyê mi ra derbaz bîya bixelesnî. Par hamnan ez dewêda Gimgimî de mêmnan bîya. Uca de ez vana jû lajêkê yan 6 yan zî hewt serrî rê mi kerge îşareţ kerd û ci ra persa "Na çî ya?" Cewabê ey eynî wîna (nîya) bî: "- O tavuktur". De ez êndî çî vajî? Seke pîlanê ma nêvatenê: - Heq peynîya ma xêr bîyaro wure...

(20. 12. 2014, Mêrdîn)

TO KOTÎYA?

Mi va ke;
 Ya wayîrê hard û asmênî,
 To kotîya?
 Gonîya ma rişîna,
 Çok û zanîyê ma şikîyayî,
 Dewê ma qedîyayî,
 Bacarê ma vêşayî,
 Kênê ma,
 Lacê ma,
 Kal û pîrê ma kişîyayî,
 Mayê ma,
 Wayê ma berbayî,
 Ya wayîrê hard û asmênî
 to esta çîniya?
 To ke esta
 Na hêsîrtîya ma çîya?
 Birîna sed seran,
 Serê sênê welatê midera,
 Ma dermanê xo çîniyo?
 Dersim veşa
 Agirî vêşa
 Qoçgîrî vêşa
 Sason, Licê, Gênc, Palo, Helepçe,
 Şirnex pêro pîya vêşayî
 Ez vêşa
 To vêşa,
 Dewî vêşayî,
 Domanî vêşayî
 Pelê daran vêşayî
 Simê astoran vêşayî
 Zimêlê pîşingân vêşayî
 Kakilê gozan,
 Fekê avgozan,
 Gilê nêrgizan,

Rengê simbilan,
 Koma gezikan,
 Koka sêvzikan,
 Hakê çuçikan vêşayî,
 Ya wayîrê hard û
 asmênî
 Kotîya ûcaxşên?
 Torê sebî?
 To ke esta no zilim
 çîyo?
 Ez gêra,
 Ma gêrayme,
 Ma qaytê binê kemeran kerd,
 Ma qaytê urtê koka daran kerd,
 Ma qaytê serê koyan kerd,
 Ma qaytê awa deran kerd,
 Ma qaytê qoçê bizan kerd,
 Ma qaytê şitê mangan kerd,
 Ma qaytê astarîkan, asmênan
 kerd,
 Ma qaytê serê zev û ziyaran kerd,
 Ma qaytê çar kitaban kerd,
 Ya wayîrê hard û asmênî
 To kotîya?
 To ke esta na gonî û
 gonasiye çîya?

Ma pers kerd malikan ra,
 Ma pers kerd darikan ra,
 Ma pers kerd buxikan ra,
 Ma pers kerd kalikan ra,
 Ma pers kerd maliman ra,
 Ma pers kerd aliman ra,

Ma pers kerd mazluman ra,
 Ma pers kerd araqê çaran ra,
 Ma pers kerd awa çiman ra,
 Ya wayîrê hard û asmênî
 To kotîya?
 To esta çîniya?
 To ke esta her roj her roj no
 mergê ma çîyo?

Ma vanîme haşitiye,
 Zalim vano nê
 Ma vanîme biratiye,
 Zalim vano nê,
 Ma vanîme piyatiye,
 Zalim vano nê,
 Ya wayîrê hard û asmênî
 To esta çîniya?
 To vana çi?
 Çiyê vace...
 To ke esta na gonî çîya?
 To ke esta no zilim çîyo?
 To ke esta na vêşantiye çîya?
 To ke esta na xerîbiye çîya?
 To ke esta na girotiye çîya?
 To ke esta na hêsîrtîye çîya?

Ya wayîrê hard û asmênî
 To kama?
 Hêlê kamî de ra?
 Rê vace,
 Ma cî bizanim...

12 AĞUSTOS 2000- MUŞ
 CEZAEVÎ

Turabi Kişin

Ğua Hini Bıriye...

Gökhan Aşkın & Erol Aşkın

Honikê sodıri vi, tiji hona riyê xo nêmusnay vi. Moro şia hao dımê xo tadano, hetê hini ser yeno; ame verê çirtıke de vınet. Va ke:

“Hiniyo Sıpê, zof biyune têsâ, ğua xo ra khoçıkê bıde mı!” Hini morê şıay de nia da, va ke: “Bınê dızonunê to de zehr (ağû) esto, to ke nıka fekê xo çirtıka mı ra nêrê, zehrê to niseno pa! So zehrê xo bınê merxi de deverde, dızonunê xo hard ra fiye, bê, ez ğua xo ra dan tu.” Mor cêra ra, kut be rae, davacêrde ser şı...

Tepia vengê ğırğiriye ame! Çağıl serde çiyê hao hurdi hurdi yeno, orte ra des deqey vêrdi ra ke, hini zona, kamo yeno! Na kesıka bore biye, amê verê çirtıka hini de vınete, va ke,

“Bıra hini, zof biyune têsâ, ğuaxo ra hevê bıde mı, gulia xo jüa kerı.” Hini kesıka bore de nia da, va ke:

“Tu ke ewro hêgaê genımı nêkuna, ğua mı ra mırdi sımena!” Kesıke, genımı sero sond werd, tepia ğua hini ra mırdi sımite, cêrê ra, kute ve raa xo ser şıye...

Roz be roz ğua hini tenêna biyêne jêde, gol ortê hirê sati de beno pırr, hama bınê goli de lime biyêne top, gereke qul bêro, pak kero. A deqa de thüzırık ame, verê çirtıke de vınet, va ke:

“Hiniyo Sıpê, mekanê mı çıno. Mısade bıde mı, golê tu çê xo kerı, to de alvozêni bıkeri. Hini:

“Ero thüzırık, ez zonon, derdê gulia to gonıa. Her roji sodır ra hata sond dowor u dewız na gol ra ğue sımeno, ez çutır to rê inam bıkeri?

To ke nênisena gulia keşı ser, sarê mı de caê to esto. Hama gereke tu mı rê sond burê!” Thüzırık:

“Khewina na bırrı bo ke, ez qarsê keşı nêbon.” Ae ra tepia thüzırıkı xo est bınê goli, şı, kut ortê lime de çêfê xo de nia da.

Tiji tenêna bi vi berz, mırcıka gewre halênê xora fırr da, biye berz, hetê dewe ser şıye. Çımê xo gına kosê rae ser, hard kınıtıyae vi, serêniya rae de ki bori (boru) ronai vi. Taqıv kerd, hata verê dewe şıyêne, uza ra tepia hetê hini ser palengê xo kerdi ra.

Sodır ra nat çor sati vêrdıvi ra, kesıka bore kosê hêgaê genımı ver ra gıran gıran şıyêne, xo ver kılame vatêne:

Hêgaê genımı şırênooo,

Hardê genımı şırênooo,

Mekıye genım, hini hesnenooo

Mı ğua xo ra mırdi sımitaaaa

Mı rê çıke meste se benooo...

Eve kılama xo ortê genımı de vıneti vi...A deqa de mırcıka gewre nejdıyê hini de, serê hêgaê genımı de fırr dêne, cor ra hêgaê genımı de nia dêne, ortê genımı de rae diye, taqıv kerd. Tenêna şıye ke çı bıvino: Kesıka bore hawa genım serde çêf kena! Genım merrednena na het, a het ra. Mırcıke kesıke caverdê, şıye nişte çirtıke ser. Şıye vırniya çirtıke de ğua xo mırdi sımite. Hini,

“Mırcıka gewre, tı ewro kuta herey, koti menda?”
Mırcıka gewre:

“Dewe ser feteliyune, mı thoa nêdi, kosê rae de hard kınito, nêzon se kenê! Zovina? Hah! Kesıka bore uncia kuta hêga!” Hini na qesa ser thoa nêva, bêveng mend... Golê verê xo de nia da, lima goli hata fek bivi pırr. Dûri ra vengê dewızu amêne, veng danê jümini, vanê “Bêrê, şime, goli pak kime, çirtıke virajime”. Hini:

“Mirçıka gewre! So, xevere kesıka bore de! Vaze, hêga ra bivejiyo! Dewız hao na het ser yeno!”
Mirçıke fırr da, şıye... Morê şıay zehrê xo kerd vi pak, ame verê hini de ğua xo sımıte. Hini:

“Moro şia, thıka zof mevınde, dewız hao na het ser yeno, yenê dormê mı kenê pak, golê mı virazenê.”
Mor tenê vınet:

“Hini, ez ke hurındia to de bine, na quli rê zof inam nêkon.” Hini:

“Çıra heni vana? Qul rındo, her serre yeno, dormê mı keno pak, mı serde çıla vêsнено, düau keno...”
Mor:

“Rozê yena, qul to xovıra keno. Mevaze ke nêvato, çirtıka to bena xıravın, nenık nênano to ra, to heni caverdanê!” Hini:

“Vengê dewızu bi nejdi, raa xo ra so...” Mor dere ser ğına pıro, şı.

Dewji eve gologunê xo ra olaĝe de vejiyay. Hini, serê dar u kemeru de bidonê ğue, zenge(n) ve huyi diy. Destê jü de ki teneke vi! Hini her çi xovıra kerd, teneke de nia da... Kokım ame hini ser, kelê xo bırna, çılê xo vêsney, nay ve kemera hini ser. “Pısımlay, ya Xızır, ya Duzgı, ya Khurês, ya Hopa Şêĝanki, ya wayirê na homet u tijia bımbareke, ya mılaketê na roji, ya wayirê na asmên u astaru, ya Mihemed, ya Oli, yaaa Heq! Ma rê wayirêni bıke, xıravêni raa ma ser ra bıjê, ma rê rındêni bıwaze! Ya Heq, çı guna ma esta, na ğue de şêro. Hiniyê ma ra ğua ma kemi meke! Ya Heq, tu

berza, ma hesnena, dest berze...”

Dewızu gol kerd pak, dorme fişt ta, ğua xo sımıte, bidonê xo kerd pırr, barkerdı, veciyay şı. İnı ra jü ki dest de teneke, hetê genımı ser şı. Aqlê hini kesıke de mend. Kesıke xevere ğureta, hetê birri ser remena, hama zof ğıran bıye. Des metrey tepia bırr amêne... Kosê genımı de vınet! Serê genımı ra nat u dota nia da, tenê dot de, çiyê di! Ortê genımı de rae taqıv kerde... Veng hesna pê! O het ser bi pêt... Kesıke hêga ra xo est tever, peyê xo de nia nêda, amê, xo est kosê birri ke, şıya quli ğınê ser, vengê tenekey ame gosu..!

Ses asmi ra tepia:

Ewro bivi ses asmi, qul hini ser nêamey vi. Gol hata fek bivi pırr, çirtıke ğınay ve pıro, vaşı dormê hini çarnayvi. Mor, mirçıke, thüzırık, sımorık, mılawıne, awrês, kesıke, beĝe, khurbesık, qılancıke, lüye... pêro verê hini de bivi top. Hini:

“Mı heni zona ke qul ma rê rındo, hama niyo. Kesıke kute genım, quli pê ğurete, kerde teneke. Sımorıki goze werde, quli kutık fişt ra ser. Mori bıne çeperi kerd çê xo, quli çeper da adır... No hard hardê ma pêroyınuno. Na kemer, kas u bırr, hêgay, her ca... sımorık, bıze, manga, mor, awrês ... Haqa her keşı na hardi sero esta. Mı fam kerd ke, qul xondae ki ma xo vıra nêkerdo, destê ma ra hardê ma ki ğureto!”

...

Ğua hini birıye...

Fotoğraf: Devrim Tekinoğlu

